

**BEYLERHAN VE ESKİSARAY KÖYLERİNİN GELİŞMİŞLİK
BAKIMINDAN KARŞILAŞTIRILMASI**

Şahin YÖRÜK

**Yüksek Lisans Tezi
Coğrafya Anabilim Dalı
Danışman: Prof. Dr. Lütfi ÖZAV**

**Uşak
Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
2010**

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖZETİ**BEYLERHAN VE ESKİSARAY KÖYLERİNİN GELİŞMİŞLİK
BAKIMINDAN KARŞILAŞTIRILMASI**

Coğrafya Anabilim Dalı

Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

2010

Danışman: Prof. Dr. Lütfi ÖZAV

Bu çalışma Uşak Merkez Beylerhan ve Eskişaray Köylerinin gelişmişlik açısından ele alınıp, köylerin coğrafi konumu, tarihçesi, iklimi, toprağı, bitki örtüsü, hidrografyası, nüfusu, yerleşmesi, eğitimi vb. başlıklar çalışılmıştır.

Bu başlıkların bilgilerine ulaşabilmek için, belge taraması, anket ve gözlem gibi çeşitli yöntemler kullanılmış ve bu bilgilere ulaşılmıştır.

Yapılan çalışmalar sonucunda köyler coğrafi açıdan karşılaştırılıp farklılıkları, benzer yönleri tespit edilmiş ve bu farklılıkların nedenleri, sonuçları ortaya konmuştur.

Sonuçlara bakıldığında köylerin coğrafi açıdan sabit kalmadığını dönem dönem nüfusta, tarımda, eğitimde, ekonomide yani beşeri özelliklerin değiştiğini; fakat fiziki özelliklerin sabit kaldığını görmekteyiz.

Son olarak bu çalışmamızın kırsal yerleşmelerdeki değişimlerin, farklılıkların neler olduğunu ilerideki çalışmalara kaynak teşkil etmesini düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler:Gelişmişlik, Anket, Gözlem, Nüfus, Tarım, Beşeri Özellikler, Fiziki Özellikler, Kırsal Yerleşme.

ABSTRACT
THE SUMMARY OF THE THESIS
THE COMPARISON OF BEYLERHAH AND ESKISARAY VİLLAGESIN
TERMS OF DEVOLOPMENT

Şahin Yörük

The department of Geography

The institute of Social Science of Uşak University ,

2010.

Advisor : Prof. Dr. Lütfi ÖZAV

In this study, Uşak's Beylerhan and Eskisaray villages are addressed from the point of development. Their geographical locations, histories, climates, soil, vegetation, hydrography, population, settlements and education are studied.

Various methods such as document scanning, surveys and observations are used to find information about these titles and this information is able to be reached.

As a consequence of these studies, villages are compared in terms of geography. The differences and the similarities are detected. Thus, the reasons and the results of these differences are put forth.

When the results are examined, the villages are seen not to have been fixed but from time to time changed in terms of population, agriculture, education, economy; however we see that the physical features are generally static.

Finally, we think that this research is a source of the changes and the differences in rural are as of settlements.

Key Words : Development, surveys, observation, agriculture, human features, physical features, rural settlement.

TEZ JÜRİSİ VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI

Şahin YÖRÜK'ün "Beylerhan ve Eskisaray Köylerinin Gelişmişlik Bakımından Karşılaştırılması" başlıklı tezi 15.09.2010 tarihinde saat 11:00'da aşağıdaki jüri tarafından Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca, Coğrafya Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak değerlendirilerek kabul edilmiştir.

Adı Soyadı**İmza**

Üye (Tez Danışmanı): Prof.Dr. Lütfi ÖZAV

.....

Üye : Yrd.Doç.Dr. Yahya KADIOĞLU

.....

Üye : Yrd.Doç.Dr. Filiz ÇOLAK

.....

Enstitü Müdürü**Doç.Dr. Cemil YÜCEL**

ÖNSÖZ

Çalışmamda bana güvenip zaman ayıran ve beni her konuda destekleyen saygı değer hocam Prof. Dr. Lütfi ÖZAV'a teşekkür ederim.

Araştırma konusunun seçiminde ve araştırmanın her safhasında yardımlarını ve desteklerini hiç esirgemeyen değerli hocalarım Yrd. Doç. Dr. Yahya KADIOĞLU, Yrd. Doç. Dr. Filiz ÇOLAK'a ve araştırma görevlisi Üzeyir YASAK'a şükranlarımı sunarım.

Ayrıca bu süreçte bana yardımcı olan mesai arkadaşlarım, öğrencilerim ve her zaman yanımda olan eşim Feyza YÖRÜK'e sonsuz teşekkürler.

Şahin YÖRÜK

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Şahin YÖRÜK

Doğum Yeri ve Tarihi : Uşak-1984

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenim : Uşak Üniversitesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği

Yüksek Lisans Öğrenimi :

Bildiği Yabancı Diller : İngilizce

Bilimsel Faliyetleri :

İş Deneyimi

Çalıştığı Kurumlar : Özel Sektör

İletişim

e-posta adresi : sahin-yoruk@hotmail.com

Tarih : Ağustos 2010

İÇİNDEKİLER

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖZETİ.....	II
ABSTRACT.....	III
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI.....	IV
ÖNSÖZ.....	IV
ÖZGEÇMİŞ.....	VI
İÇİNDEKİLER.....	VII
TABLolar LİSTESİ.....	X
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	X
HARİTALAR VE RESİMLER LİSTESİ.....	XII
KISALTMALAR.....	XIII

GİRİŞ BÖLÜM

I. PROBLEM.....	1
II. AMAÇ.....	1
III. ÖNEM.....	1
IV. VARSAYIMLAR.....	2
V. SINIRLILIKLAR.....	2
VI. YÖNTEM.....	3

BİRİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMA SAHASINDAKİ KÖYLERİN GENEL ÖZELLİKLERİ

A- COĞRAFİ KONUMU.....	5
B- İKLİMİ.....	7
C- TOPRAK VE BİTKİ ÖRTÜSÜ.....	9
D- HİDROGRAFYASI.....	111

İKİNCİ BÖLÜM
KÖYLERİN GELİŞMİŞLİK BAKIMINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

A- NÜFUS ÖZELLİKLERİ AÇISINDAN	14
1- Nüfus Yoğunlukları	14
2- Nüfusun Yıllara Göre Değişimi.....	15
3- Nüfusun Cinsiyet Yapısı	19
4- Aile Yapısı	20
5- Göç ve Nedenleri	223
6- Doğum ve Ölümler	26
7- Eğitim Durumu	29
B- YERLEŞME ÖZELLİKLERİ AÇISINDAN	31
1- Yerleşme Şekilleri	311
2- Konut Tipleri ve Eklentileri	323
2.1- Ahşap Karkas Dolgu Meskenler	344
2.2- Kerpiç Meskenler	355
2.3- Taş Meskenler	366
2.4- Modern Betonarme Meskenler	377
2.5- Konut Tiplerindeki Değişimin Nedenleri.....	37
C - EKONOMİK FAALİYET AÇISINDAN	388
1- Tarım.....	38
1.1- Tarım Arazilerinin Durumu	39
1.2- Tarımda Kullanılan Metotlar ve Makineleşme.....	40
1.3- Tarım Ürünleri, Verimi ve Getirisi	41
2- Hayvancılık	42
3- Sanayi.....	47
3.1- Sanayinin Nüfusla İlişkisi.....	48
3.2- Sanayinin Tarımla İlişkisi.....	49
3.3- Sanayinin Yerleşmeyle İlişkisi	50
3.4- Sanayinin Gelir Düzeyiyle İlişkisi	51
D- ULAŞIM AÇISINDAN	52
E- EĞİTİM AÇISINDAN	55

F- GELİR DÜZEYİ AÇISINDAN	577
G- SAĞLIK KOŞULLARI AÇISINDAN	577
H- ALTYAPI KOŞULLARI AÇISINDAN.....	60
SONUÇ.....	61
KAYNAKÇA	655
EKLER.....	699

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Uşak İline Ait Sıcaklık ve Yağış Değerleri (1975-2006).....	8
Tablo 2: Uşak İli Arazi Dağılımı	9
Tablo 3: Uşak İli Akarsular	12
Tablo 4: Beylerhan ve Eskisaray Köyleri Nüfus Yoğunlukları.....	14
Tablo 5: Beylerhan ve Eskisaray Köyleri Nüfus Oranlarının Yıllara Göre Değişimi.....	16
Tablo 6: Beylerhan ve Eskisaray Köyleri Nüfusunun Cinsiyet Yapısı.....	19
Tablo 7: Beylerhan ve Eskisaray Köyleri Aile Yapısı.....	21
Tablo 8: Uşak İli 2007–2008 Türkiye İçi Göç Oranları.....	25
Tablo 9: Beylerhan ve Eskisaray Köyleri Göç Oranları	25
Tablo 10: Beylerhan ve Eskisaray Köyleri Ölüm Oranları.....	28
Tablo 11: Beylerhan ve Eskisaray Köyleri Eğitim Oranları	30
Tablo 12: Eskisaray Köyündeki Hayvan Sayısı	44
Tablo 13: Beylerhan Köyündeki Hayvan Sayısı	45
Tablo 14: Ortaöğretim Öğrenim İstatistikleri.....	56
Tablo 15: Kamu, Özel ve SSK ‘ya Bağlı Hastane ve Yatak Sayısı ile Sağlık Merkezi	59

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Uşak İli Lokasyon Haritası	6
Şekil 2: Beylerhan ve Eskisaray Köyleri	7
Şekil 3: Beylerhan ve Eskisaray Köylerindeki Nüfus Yoğunlukları.....	15
Şekil 4: Beylerhan Köyü Nüfus Oranlarının Yıllara Göre Değişimi	16
Şekil 5: Eskisaray Köyü Nüfus Oranlarının Yıllara Göre Değişimi	17
Şekil 6: Beylerhan ve Eskisaray Köyleri Nüfusunun Cinsiyet Yapısı	20
Şekil 7: Beylerhan ve Eskisaray Köyleri Aile Yapısı	21
Şekil 8: Beylerhan ve Eskisaray Köyleri Göç Oranları.....	25
Şekil 9: Beylerhan ve Eskisaray Köyleri Eğitim Oranları.....	30
Şekil 10: Beylerhan ve Eskisaray Köylerinde yaygın olan ev planı	34
Şekil 11: Eskisaray Köyündeki Hayvan Sayısı.....	44
Şekil 12: Beylerhan Köyündeki Hayvan Sayısı.....	46
Şekil 13: Beylerhan Köyü Ulaşım Yolları.....	53
Şekil 14: Eskisaray Köyü Ulaşım Yolları.....	54

RESİMLER LİSTESİ

Fotoğraf 1: Beylerhan Köyü Toprak Yapısı	10
Fotoğraf 2: Eskisaray Köyü Meyve Ağaçları	11
Fotoğraf 3: Beylerhan Köyü Uydu Görüntüsü.....	32
Fotoğraf 4: Eskisaray Köyü Uydu Görüntüsü.....	32
Fotoğraf 5: Eskisaray Köyü Kerpiç Konut	36
Fotoğraf 6: Eskisaray Köyü Betonarme Konut.....	37

KISALTMALAR

a.g.e.	:	Adı Geçen Eser
a.g.m.	:	Adı Geçen Makale
a.g.r.	:	Adı Geçen Rapor
a.g.t.	:	Adı Geçen Tez
ha.	:	Hektar
km.	:	Kilometre
M.Ö.	:	Milattan Önce
s.	:	Sayfa
S.	:	Sayı
TUİK.	:	Türkiye İstatistik Kurumu
Y.	:	Yıllık

I. PROBLEM

Ege bölgesinin İç Batı Anadolu bölümünde yer alan Uşak, birçok uygarlığa ev sahipliği yapmış ve Cumhuriyetin ilanından sonra Kütahya'ya bağlı nahiye iken 15 Temmuz 1953 yılında il statüsüne kavuşmuştur. Eski bir yerleşim merkezi olan kentin kırsal alanlarında gelişmişlik düzeyleri hakkında genel çalışma alanı kısıtlı olmakla birlikte, bu yöndeki yatırım faaliyetlerine son yıllarda hız verilmiştir. Cumhuriyetin ilanı sonrasında beri kırsal yatırım faaliyetleri devam etse de, Uşak kırsalında hâlâ hedeflenen seviyeye ulaşamamıştır. Özellikle dağınık ve az nüfuslu kırsal yerleşmelerde gelişmişlik seviyesi daha alt düzeylerde kalmıştır. Olumsuz çevre şartları ve ekonomik sorunlar, günümüzde de yatırım hizmetlerinin aksamasına neden olmaktadır. Bu açıdan bakıldığında Uşak ili Merkez ilçesine bağlı Beylerhan ve Eskisaray Köylerinin gelişmişlik düzeylerinin karşılaştırılması kırsal alandaki yatırım faaliyetlerinin daha sağlıklı yapılması için önemlidir.

II. AMAÇ

Uşak ili sınırları içerisinde yer alan kırsal yerleşmelerdeki gelişmişlik düzeylerinin karşılaştırılması açısından yapılmış yeteri kadar bilimsel çalışma bulunmamaktadır. Bu alana dönük olarak yapılan araştırmaların yetersizliği nedeniyle, incelemelere alt yapı oluşturacak belge ve istatistiksel bilgilere ulaşmada büyük sıkıntı yaşanmaktadır. Yapılan araştırmada, iki farklı kırsal yerleşme seçilmiş ve bu yerleşmelerdeki gelişmişlik düzeylerinin karşılaştırılması yapılmaya çalışılmıştır. Çalışmanın sonucunda elde edilen bulgular ve sorunlara getirilen çözüm önerilerine sonuç kısmında yer verilmiştir.

III. ÖNEM

Uşak iline bağlı kırsal yerleşmelerde gelişmişlik düzeylerinin saptanması ve bu sebeple yatırım faaliyetleri açısından büyük sorunlar yaşanmaktadır. Araştırma sahası olarak tespit edilen köylerde de bu durum kendini açıkça göstermektedir. Araştırma sahasında ele alınan ve Merkez ilçeye uzaklıkları birbirine yakın olan iki kırsal yerleşmenin gelişmişlik düzeylerinin saptanması ve buna ek olarak yatırım

faaliyetlerinde hangi kırsal yerleşmenin yatırım açısından daha fazla öneme sahip olduğu konusunda sorunlarla karşılaşmaktadır. Bu çalışmada, kırsal yerleşmelerdeki gelişmişlik düzeylerinin saptanması ve karşılaştırılmasına değinilmiştir. Kırsal yerleşmelerin gelişmişlik düzeylerinin karşılaştırılmasını inceleyen çalışmanın, bu konuda önemli bir boşluğu dolduracağı ve benzer çalışmalara rehberlik edeceği beklenmektedir.

IV. VARSAYIMLAR

Uşak ilindeki kırsal yerleşmeler, gerek nüfus bakımından gerekse gelişmişlik bakımından dağınık ve karmaşık bir yapı arz etmektedir. Bu konuda coğrafi, çevresel ve nüfus koşullarının sosyal ve ekonomik yapı üzerindeki etkisini arttırmakta, kırsal yerleşmelere yönelik yeteri kadar yatırımının yapılamamasına neden olmaktadır. Kırsal yerleşmelerin gelişmişlik düzeyini yükseltmek için her türlü faktörün etkisi iyi değerlendirilmeli ve halkın eğitimden beklentileri göz önüne alınmalıdır.

V. SINIRLILIKLAR

Tarihi geçmişi çok eski dönemlere dayanan Uşak ili hakkında yeteri kadar yazılı belgenin bulunmaması, il hakkında yapılan her türlü araştırmayı zorlaştırmaktadır. Özellikle kırsal kesime yönelik araştırmalarda sıkıntı daha belirgin olarak ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmada da benzer sıkıntılar kendini göstermiş, örneklem olarak seçilen köyler hakkında veri temininde ciddi sıkıntılar yaşanmıştır. Ulaşılabilen verilerin yetersizliği, güncel bilgiler içermemesi ve ilgili harita eksiklikleri, alan araştırması esnasında ciddi zorluklar yaşanmasına neden olmuştur. Yapı itibariyle alan çalışması olan bu tezde anket ve mülâkat tekniklerinden faydalanılmıştır. Ekonomik veya sosyal korkulardan dolayı köylülerin bir kısmı anket ve mülâkatlara katılmak istememiş, bazı katılımcılar ise sorulara eksik ya da yanlış cevaplar vermiştir. Bu verilerin resmi verilerle karşılaştırılması yapılmaya çalışılmıştır. Bu nedenle, veriler tasnif edilirken, elde edilen sonuçlar arasında iç tutarlılığın olup olmadığına dikkat edilmiştir. Daha önce bu konuyla ilgili her hangi bir çalışmanın yapılmamış olması da sınırlılıkları etkilemiştir.

VI. YÖNTEM

“Beylerhan ve Eskisaray köylerinin Gelişmişlik Bakımından Karşılaştırılması”, adlı bu çalışma, bilimsel ilke ve yöntemlere göre hazırlanmıştır. Konunun ve araştırma sahasının seçiminde, bu tür bir araştırmanın daha önce yapılmamış olması etkili olmuştur. Örneklem olarak seçilen köylerde, daha önce gelişmişlik düzeyleri hakkında hiçbir alan araştırması yapılmamıştır.

Çalışmaya, konuyla ilişkili olan çeşitli eserlerin incelenmesi ve literatür taramasıyla başlanmıştır. Daha sonra araştırma sahasında bir ön inceleme yapılmış ve alanı ilgilendiren her türlü belgenin bir araya getirilmesine çalışılmıştır. Bu aşamada, Uşak Valiliği, Uşak Belediyesi, İl Özel İdare Müdürlüğü, İl Kültür Müdürlüğü, Uşak Milli Eğitim Müdürlüğü, İl Tarım Müdürlüğü, İl Sağlık Müdürlüğü, İl Halk Kütüphanesi ve köy muhtarlıklarından elde edilen veriler düzenli olarak tasnif edilmiştir. Bir alan araştırması olan bu çalışmada, kullanılmak üzere literatür taraması ışığında hazırlanan anket soruları köy muhtarlarına ve köy sakinlerine yöneltilmiştir. Araştırmada kullanılan anket, mülakat ve gözlem formlarının sonuçları içerik analizine tabi tutularak yorumlanmıştır.

Gerekli bilgilerin toplanması ve alan araştırmasının tamamlanmasının ardından, çalışmanın rapor halinde yazılmasına başlanmıştır. Amaç yönünden uygulamalı, yürütüldüğü ortam bakımından doğal ortam araştırması olan bu çalışmanın yazım aşamasında, neden-sonuç ilişkileri göz önünde bulundurulmuştur. Şekil, harita, tablo ve fotoğraflar gibi ifade tekniklerinden de ek olarak faydalanılmıştır.

GİRİŞ

Bu çalışma, kırsal yerleşmelerdeki gelişmişlik düzeylerinin karşılaştırılmasını ve sonuçlarını tespit etmeyi amaçlamaktadır. Uşak merkez ilçeye bağlı Beylerhan ve Eskisaray köylerinin, gelişmişlik düzeyleri incelenmeye çalışılmıştır.

Araştırmayla ilgili verilerin bir araya getirilebilmesi için öncelikle konuyla ilgili kaynakların taraması yapılmıştır. Kaynak taramasının ardından çeşitli konuları içeren anket formları hazırlanmış, hazırlanan anketler köy muhtarları ve köy halkına uygulanmıştır. Yapılan mülakat ve gözlemlerle de araştırma sahasını ilgilendiren konularda bilgi toplanmıştır.

Araştırmanın ikinci bölümünde, “Araştırma Sahasının Genel Özellikleri” ana başlığı altında Beylerhan ve Eskisaray köylerinin genel özellikleri hakkında bilgi verilmiştir. Bu başlık altında araştırma sahasını oluşturan köylerin coğrafi konumu, iklimi, toprak ve bitki örtüsü ve köylerin hidrografyası incelenmiştir.

Üçüncü bölümde ise araştırma sahasını oluşturan köylerdeki nüfus, yerleşme özellikleri, ekonomik yapıları, ulaşım olanakları, eğitim, sağlık ve gelişmişlik durumları hakkında elde edilen veriler, karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. Son bölümde ise elde edilen veriler karşılaştırılarak sonuç bölümü oluşturulmuştur. Bu çalışma, kırsal yerleşmelerin nüfus, eğitim, ekonomik, sosyal ve kültürel imkânları olan gelişmişlik düzeylerinin karşılaştırılması bakımından kendini göstermektedir. Bu ilişkinin dikkate alınmaması, kırsal yerleşmelere yönelik her türlü yatırımın başarıya ulaşamamasına sebep olmaktadır. Özellikle kırsal yerleşmeler hedef alınarak yapılan yatırımlar planlanırken, yöresel farklılıkların ve beklentilerin bilinmesi, hedeflere daha kolay ulaşılmasını sağlayacaktır.

BİRİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMA SAHASINDAKİ KÖYLERİN GENEL ÖZELLİKLERİ

A- COĞRAFİ KONUMU

Uşak İli, İç Batı Anadolu eşiğinde 38°-39° kuzey enlemleri ile 28°-29° doğu boylanılan arasındadır. İl arazisinin niteliğine göre dağılımına bakıldığında toplam yüzölçümünün yarısına yakın kısmının işlenen tarım arazisi vasfında olduğu görülmektedir.¹ İl agro-ekolojik olarak Üç farklı alt bölgeye ayrılmaktadır. I. alt bölge 1.333 m² yüzölçümüne sahip olan merkez ilçenin, II. alt bölge 1.549 m² yüzölçümüne sahip olan Sivaslı ve Banaz ilçelerinin, III. alt bölge 2.459 m² yüzölçümüne sahip olan Ulubey, Eşme ve Karahallı ilçelerinin bulunduğu bölgeler olarak ayrılmıştır. İlgili bölgelerin toplam tarım alanlarına bakıldığında I ve III. alt bölgelerin daha çok tarım alanına sahip olduğu görülmektedir.

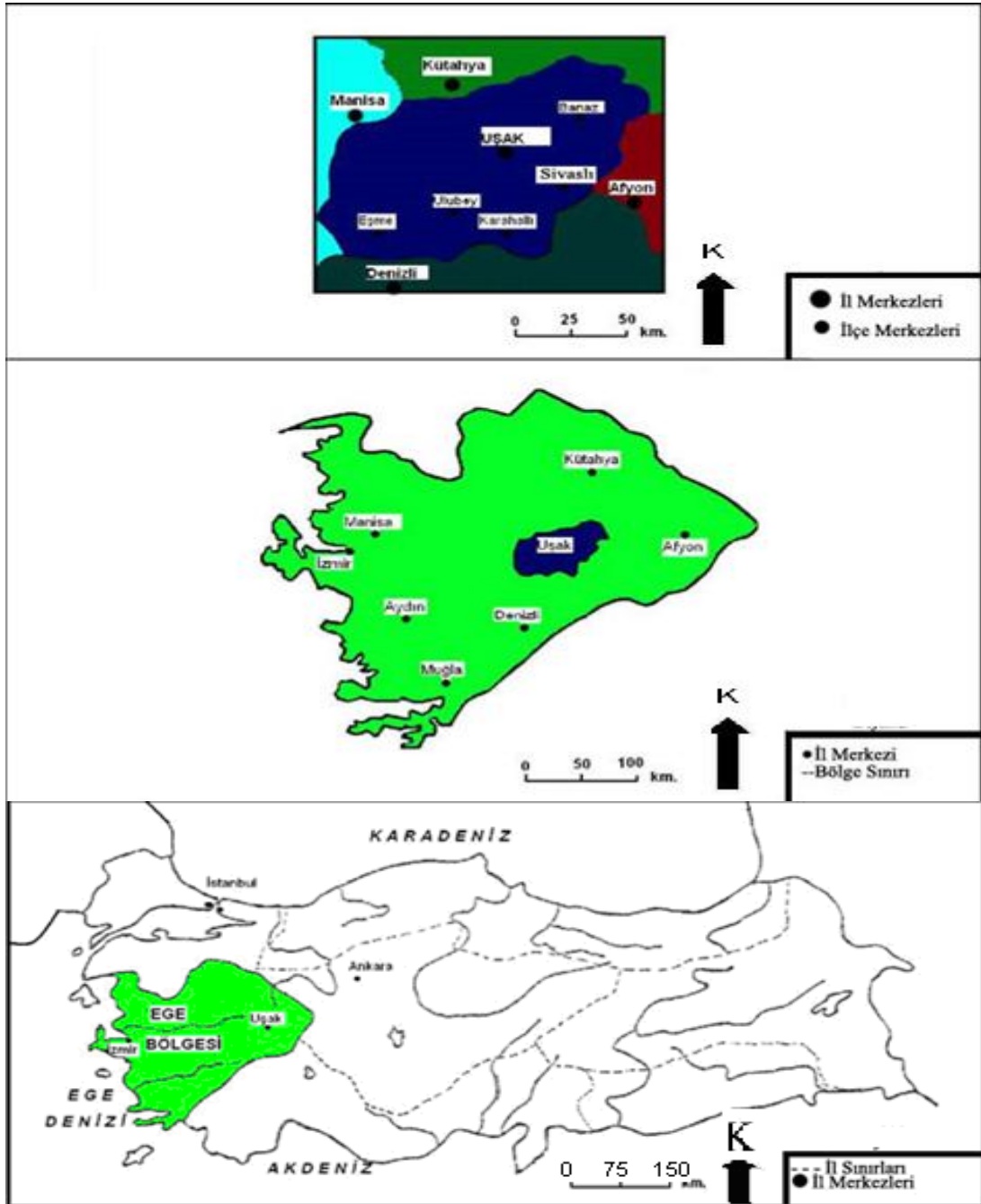
Uşak ilinin, batısında Manisa, doğusunda Afyon, güneyinde Denizli ve kuzeyinde de Kütahya illeri yer almaktadır. 5341 km.² yüz ölçümüne sahip il arazisinin % 57,5'i dalgalı bir yapı arz eden platolardan, % 37'si dağlardan, % 5,5'i ise düzlük arazilerden ve ovalardan oluşmaktadır.

İldeki kırsal yerleşmeler, fiziki yapının da etkisiyle, dağınık ve küçük parçalı bir yapı arz etmektedir. Bu dağınık ve parçalı yapı, köylere gerekli alt yapı yatırımlarının sağlanmasını zorlaştırmaktadır.

Araştırma sahasını oluşturan Beylerhan ve Eskisaray köyleri de bu genel yapıya uyumluluk göstermektedir. Merkez ilçeye bağlı Beylerhan köyü, Uşak'ın batısında yer alan bir kırsal yerleşmedir. Merkez ilçeye uzaklığı 18 km. olup, ulaşım asfalt bir yolla sağlanmaktadır. Beylerhan, doğudan Aktaş, batıdan Köprübaşı,

¹ Metin Karakurt ve Diğerleri, Uşak Tarım Master Planı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Uşak İl Tarım Müdürlüğü, Uşak, 2002, s.21

kuzeyden Emirfakılı ve güneyden de Eskisaray köyleri ile çevrelenmiştir. Bu sınırlar arasında yer alan köyün en önemli geçim kaynağı tarım ve hayvancılıktır.



Şekil 1: Uşak İli Lokasyon Haritası.

Köyde ilköğretim okulu bulunmakla birlikte öğrenci azlığı sebebiyle taşınmalı eğitim yapılmaktadır. Merkez ilçeye bağlı olan Eskisaray köyü ise, Uşak il merkezine 20 km. mesafede kurulmuş olan bir köydür. Batıdan Güre ilçesi,

güneyden İlyaslı Kasabası, doğudan Kayağıl köyü ve kuzeyden Eskisaray köyü ile çevrili olan köyün en önemli geçim kaynağı tarım ve hayvancılıktır. Köyde ilköğretim okulu bulunmakla birlikte öğrenci azlığı sebebiyle İlyaslı Kasabasına taşınmalı eğitim yapılmaktadır. Sonuç olarak genel coğrafi konuma göre Ege bölgesinin sınırlarında yer alan Uşak ili İçbatı Anadolu bölümünün 38 derece kuzey enlemi 29 derece doğu boylamında bulunmaktadır. Uşak ilinin kuzeybatısında Beylerhan köyü güneybatısında Eskisaray köyü yer almaktadır.



Şekil 2: Beylerhan ve Eskisaray Köyleri.

B- İKLİMİ

Türkiye, matematik konumu itibariyle ılıman iklim kuşağı üzerinde yer almaktadır. Bununla birlikte, coğrafi özellikleri nedeniyle, belli bir hava kütesinin etkisi altında değildir. Türkiye'nin iklim özelliklerini kuzeyde Avrasya ve Kuzey denizi üzerinde ortaya çıkan soğuk karakterli polar veya kutbi hava kütlesi ile güneyde tropikal bölgelerden kaynaklanan hava kütleleri belirlemektedir.²

Araştırma alanımızın bağlı bulunduğu Uşak'ta da farklı iklim koşullarının etkisi kendini göstermektedir. Uşak ili, genel görünümü itibariyle, Ege ve İç Anadolu

² İbrahim Atalay, Türkiye Coğrafyası, Ege Üniversitesi Basımevi, İzmir, 1997, s.118

bölgeleri arasında geçiş özelliği taşıyan bir iklim tipine sahiptir.³ İlde, Ege bölgesine nazaran daha sert, İç Anadolu bölgesine göre ise daha yumuşak iklim koşulları yaşanmaktadır. Temmuz ve ağustos ayları sıcak ve kurak geçerken, ocak ve şubat aylarında don olaylarına rastlanmaktadır.⁴ Buna göre, Uşak'ta en yüksek ortalama sıcaklık 30.5 °C ile ağustos ayında görülürken, en düşük sıcaklık ortalama -7.1 °C ile ocak ayında görülmektedir. Uşak'ta ortalama yağış miktarı 531.7 mm. iken kar yağışlı gün sayısı 18'dir. En fazla yağış kış mevsiminde görülürken en az yağış yaz mevsiminde görülmektedir (Tablo1). Hakim rüzgar yönünün ise güney sektörlü olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 1: Uşak İline Ait Sıcaklık ve Yağış Değerleri (1975-2006)

Yıllık Ortalama Sıcaklığın Aylara Göre Dağılışı (°C)												
O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A	Y
2.4	2.9	6.3	10.8	15.9	20.3	23.6	23.4	19.0	13.5	7.6	3.9	12.5
Yıllık Ortalama Yağış Miktarının Aylara Göre Dağılışı (mm.)												
O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A	Y
64.5	58.6	56.5	60.5	45.6	19.7	18.4	10.1	15.4	40.8	67.4	74.2	531.7

Kaynak: Uşak Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü Verileri, 2008.

Beylerhan ve Eskisaray köyleri iklim özellikleri, Karasal iklim ile Akdeniz iklimi arasında geçiş iklimi karakteri göstermektedir. Uşak Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü 2008 verilerine göre Beylerhan ve Eskisaray köylerinde genel olarak karasal iklim hüküm sürmektedir. Yazları sıcak, kışları uzun ve sert geçer. Sıcaklık -10°C ile +40°C arasında seyrederek. Yağışların çoğu kışın yağar ve kar şeklinde yağış görülür. İlkbahar ve sonbahar mevsimlerinde yağmur yağışları olan köylerde yazın yağış oldukça azdır.⁵

³ Cumhuriyetin 75. Yılında Uşak İl Yıllığı, Uşak Valiliği, Uşak, 2001, s.36

⁴ "Rasat Sonuçları 1999-2009" Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü, www.meteor.gov.tr (25.10.2009)

⁵ "Hane Anketi Sonuçları" Eskisaray ve Beylerhan Köyleri, Uşak, 2009

C- TOPRAK VE BİTKİ ÖRTÜSÜ

Uşak İli büyük toprak grupları bakımından % 40'ı kahverengi orman, % 32,1'i kireçsiz kahverengi orman, % 11,2 kahverengi, % 2,4'ü alüviyal toprak gruplarından oluşmuştur.⁶ Arazi kullanma kabiliyet sınıfları bakımından ise: I. Sınıf araziler il yüzölçümünün % 2,8'ini teşkil eder. Tamamı % 2'den daha düşük eğimlidir. Sulu ve kuru tarım ile bahçe tarımı yapılmaktadır. II. Sınıf araziler ise % 9,6'lık bir bölümü oluşturmakta olup, % 95'inde eğim, % 2,6 seviyesindedir. Bununda % 22,6'sı derin % 76,9'u orta derindir. Kuru, sulu tarım, çayır, mera ve orman-funda toprağı olarak kullanılmaktadır. III. Sınıf araziler ise İl yüzölçümünün % 12,4'ünü teşkil eder. Bunlarında % 19'u hafif, % 79'u ise orta eğimlidir. (% 6-12) Bu toprakların % 76,3'ü orta derinliktedir. Kuru, sulu tarım, çayır-mera ve orman-funda alanı olarak kullanılmaktadır. IV. Sınıf araziler ise genel yüzölçümünün % 12,4'ünü teşkil eder. Bunların % 92,5'i orta eğimli, % 4,1'i dik eğimlidir. İl yüzölçümünün % 62,25'i ise V-VI-VII ve VIII. sınıf topraklar oluşturmaktadır.

Tablo 2: Uşak İli Arazi Dağılışı

İLÇELER	Tarım Alanı (ha.)	Orman ve Fundalık (ha.)	Çayır ve Mera (ha.)	Tarım Dışı Arazi (ha.)	TOPLAM
MERKEZ	87.801	39.432	3.120	6.294	136.647
BANAZ	33.949	66.948	3.000	2.403	106.300
EŞME	43.170	62.286	21.365	3.632	130.453
KARAHALLI	14.734	12.045	3.205	2.316	32.300
SİVASLI	27.358	18.655	1.561	1.026	48.600
ULUBEY	35.102	37.312	4.586	2.800	79.800
TOPLAM	242.114	236.678	36.837	18.471	534.100
YÜZDE (%)	45,33	44,31	6,90	3,46	100

Kaynak: "Uşak Coğrafi Yapı" Uşak Valiliği, www.usak.gov.tr (25.10.2009)

⁶ Uşak İl Tarım Müdürlüğü, <http://www.usak-tarim.gov.tr/haberdetay.asp?ID=185> (25.10.2009)

Kuru tarım, bağ-bahçe, çayır-mera ve orman-funda toprağı olarak kullanılmaktadır. Kuru tarımda kullanılan arazinin % 3,1'i düz, % 51,9'u orta, % 18,5'i dik eğimlidir. % 7,1'i derin, % 39,1'i orta derin, % 52,1'i sığ , % 1,6'sı ise çok sığdır. Erozyon ise % 6,7'sinde hafif, % 43,2'sinde orta, % 49,8'inde şiddetli, % 0,3'ünde ise çok şiddetlidir. Çayır mera olarak kullanılan arazilerin ise % 2,7'si düz, % 1,4'ü hafif, % 23,2'si orta, % 72,7'si dik eğimlidir. Bu arazilerin % 2,7'si hafif, % 3,6'sı orta, % 38,6'sı şiddetli ve % 55,1'i ise çok şiddetli erozyona maruzdur. Bu toprakların ise % 59'u çok sığdır.⁷ Uşak ilinin doğal bitki örtüsünde ağaçlı bozkır egemendir. Tabanı kum olan kesimlerde ağaçlar seyrekleşir, yamaçlarda kızılcamı, daha yukarılarda ise karaçam ormanlarına rastlanır.⁸ Beylerhan köyü toprak özellikleri açısından kahverengi orman toprağı ve ikinci sınıf verimli tarım toprağı ağırlıklıdır. Bitki örtüsü bakımından mera alanlarında çayır, diğer yerlerde tarımsal araziler olarak görülür. Ayrıca köyde kısıtlıda olsa elma, armut ve ayva çeşitlerinden meyve ağaçları yer bulunmaktadır.⁹



Fotoğraf 1: Beylerhan Köyü Toprak Yapısı.

⁷ Uşak İl Tarım Müdürlüğü, <http://www.usak-tarim.gov.tr/haberdetay.asp?ID=185> (25.10.2009)

⁸ Kıvanç Akar, Doğrudan Gelir Desteğı Uygulama Sonuçları ve Uşak İli Uygulaması, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar, 2007, s.59

⁹ "Muhtar Anket Bilgi Formu", Beylerhan Köyü, Uşak, 2009

Eskisaray köyünde ise toprak özellikleri açısından kahverengi orman toprağı ağırlıklıdır. Bitki örtüsü bakımından mera alanlarında çayır ve otsu bitkiler yetişir. Köy çevresinde tarımsal araziler yoğunlukta görülür. Köy çevresinde meyilli arazilerde orman ağaçlarına rastlanmakla birlikte kısmen meyve ağaçları da bulunmaktadır.¹⁰



Fotoğraf 2: Eskisaray Köyü Meyve Ağaçları.

D- HİDROGRAFYASI

Su kaynakları konusunda zengin olan ilin sulu tarım konusunda yeterli orana erişememesinin en önemli nedeni, akarsuların barajlar ve sulama kanalları vasıtasıyla dağıtımını konusundaki yetersiz altyapıdır. Sulama konusunda akarsulardan daha çok sondaj kuyuları vasıtası ile yer altı sularından faydalanılması ve yer altı sularının küçük çiftçilere maliyetinin yüksek oluşu, sulu tarım yapılabilecek durumdaki tarım arazilerinde de kuru tarım yapılmasına neden olmaktadır.¹¹ Kırsal yerleşmelerin su varlığı, tarımsal faaliyetlerin çeşitliliğini ve üretim kapasitesini doğrudan etkilemektedir.

¹⁰ “Muhtar Anket Bilgi Formu”, Eskisaray Köyü, Uşak, 2009

¹¹ Akar, a.g.t., s.58

Tablo 3: Uşak İli Akarsular

AKARSU ADI	TOPLAM UZUNLUĞU	İLİ İÇİ UZUNLUĞU	DEBİSİ (m ³ /sn)	BAĞLANDIĞI AKARSU
BANAZ ÇAYI	155 km	133 km	146,48	BÜYÜKMENDERES
EŞME DERESİ	28,7 km	23 km	12,87	BÜYÜKMENDERES
GEDİZ ÇAYI	386 km	58,5 km	318,73	GEDİZ
HAMAM ÇAYI	38 km	38 km	21,44	BÜYÜKMENDERES
YAVU ÇAYI	31 km	31 km	17,34	BÜYÜKMENDERES

Kaynak: “Uşak Coğrafi Yapı” Uşak Valiliği, www.usak.gov.tr (25.10.2009)

Çalışmamızda yer alan Eskisaray köyü içerisinde Karabol Çayı geçmektedir. Sulanabilir arazileri fazla olan bir köydür.¹² Köy içerisinde geçen akarsuyu günümüzde Uşak merkez tarafından içme suyu olarak yararlanıldığı için kesintiye uğramakla birlikte yaz ve bahar aylarında tarımın su ihtiyacını bu akarsudan yapılmaktadır. Ayrıca köyde bir adet sulama göleti ve sulu tarım için açılan sondaj kuyuları yer almaktadır. Köyün içme suyu ihtiyacı, köy içinde bulunan üç adet çeşmeden sağlanmaktaydı. Daha sonra Uşak İl Özel İdaresi'nin yaptığı çalışmalar sayesinde, köyün içme suyu şebekesi inşası tamamlanmış, kısa sürede şebeke suyu bağlanmayan konut kalmamıştır. Şebeke suyu ile birlikte, hâlâ akmakta olan dört çeşmeden de faydalanılmaktadır. Bu çeşmelerin, suları çok kurak geçen yıllar dışında kesintisiz olarak akmaktadır. İçme suyu doğal kaynaklardan elde edilmekle birlikte köyde 4 adet kuyu da mevcuttur.¹³

Çalışmamızda yer alan Beylerhan köyü ise su kaynakları bakımından biraz daha kısıtlıdır. Köyün batı sınırından akan Gediz Nehri köydeki tarımsal sulamanın çok küçük bir kısmını karşılamaktadır. Köyün içme suyu ihtiyacı, köy içinde bulunan iki adet çeşmeden sağlanmaktaydı. Daha sonra Uşak İl Özel İdaresi'nin yaptığı çalışmalar sayesinde, köyün içme suyu şebekesi inşası tamamlanmış, kısa sürede şebeke suyu bağlanmayan konut kalmamıştır. Şebeke suyu ile birlikte, hâlâ akmakta

¹² “Eskisaray Köyü” http://tr.wikipedia.org/wiki/Eskisaray,_U%C5%9Fak (25.10.2009)

¹³ “Muhtar Anket Bilgi Formu”, Eskisaray Köyü, Uşak, 2009

olan iki çeşmeden de faydalanılmaktadır. Bu çeşmelerin, suları çok kurak geçen yıllar dışında kesintisiz olarak akmaktadır. Köyde tarımsal sulama için açılmış sondaj kuyuları da mevcuttur.¹⁴

Her iki köyde de sulanamayan kıraç topraklar mevcuttur. Bu topraklarda tarımsal üretimde sıkıntılar yaşanmaktadır. Sulamanın yeterli olmaması yağışların önemini daha da arttırmaktadır. Özellikle de mayıs yağışları köyler için büyük önem taşımaktadır.

¹⁴ “Muhtar Anket Bilgi Formu”, Beylerhan Köyü, Uşak, 2009

İKİNCİ BÖLÜM

KÖYLERİN GELİŞMİŞLİK BAKIMINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

A- NÜFUS ÖZELLİKLERİ AÇISINDAN

1- Nüfus Yoğunlukları

Nüfus yoğunluğu, toprak ile nüfus arasındaki ilişkiyi ortaya koymada kullanılan en önemli göstergelerden biridir. İnsan var olduğu mekândan ayrı düşünilemeyen ver çevreyle ilişkileri yoğun olan bir varlıktır.¹⁵ Sınırları belli bir alanda yaşamakta olan insan sayısının, yüzölçümüne oranlanması sonucu elde edilen, orantı değeri nüfus yoğunluğu olarak tanımlanır. Birimi nüfus/km.² ya da nüfus/1 ha.'dır. Nüfus miktarının, birim yüzölçümüne oranı aritmetik nüfus yoğunluğunu, nüfusun ekilebilir veya ekili tarım arazilerine oranı fizyolojik nüfus yoğunluğunu, kırsal nüfusun tarım arazilerine oranı da tarımsal nüfus yoğunluğunu göstermektedir.¹⁶

Tablo 4: Beylerhan ve Eskisaray Köyleri Nüfus Yoğunlukları (2009).

KÖYLER	Toplam Nüfus Miktarı (kişi)	Aritmetik Nüfus Yoğunluğu	Fizyolojik Nüfus Yoğunluğu
Beylerhan	430	65	68
Eskisaray	520	55	60

Kaynak: TÜİK Verileri (2009).

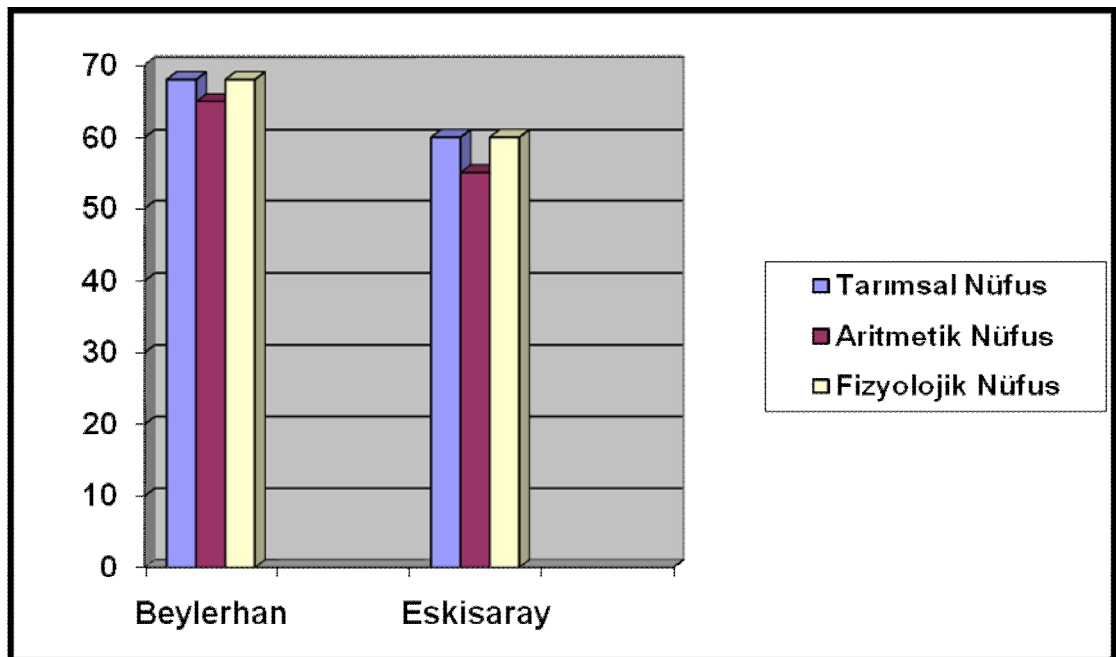
Beylerhan köyünde 430 kişi yaşamaktadır. Köyün aritmetik nüfus yoğunluğu 65 kişidir. Köyün fizyolojik nüfus yoğunluğu ise 68 kişidir. İl merkezinde çalışan insanların daimi işçi olmadığı, tarım ve hayvancılıkla da uğraştıkları göz önüne alındığında tarımsal nüfus yoğunluğunun, fizyolojik nüfus yoğunluğuyla aynı olduğu anlaşılmaktadır.

Eskisaray köyünün toplam nüfusu ise 520'dir. Buna göre köyün aritmetik nüfus yoğunluğu 55 kişidir. Köyün fizyolojik nüfus yoğunluğu 55 kişi olarak hesaplanmaktadır. Köyde esnaflık yapan ve şehirde geçici işlerde çalışan herkesin

¹⁵ Erol Tümertekin, Beşerî Coğrafyaya Giriş, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1978, s.61

¹⁶ Hayati Doğanay, Türkiye Beşerî Coğrafyası, Gazi Büro Kitapevi, Ankara, 1994, s.202–207–208

aynı zamanda tarımla da uğraştığı tespit edilmiş, buna göre fizyolojik nüfus yoğunluğu ile tarımsal nüfus yoğunluğunun aynı oranda olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aritmetik, fizyolojik ve tarımsal nüfus yoğunluklarının, Beylerhan köyünde daha fazla olduğu dikkati çekmektedir. Nüfus yoğunluğundaki azlığa rağmen, tarım arazilerinin nadasa bırakılması ve sulama olanaklarının yetersizliği gibi nedenlerle, her iki köyde de temel besin kaynakları azalma göstermektedir, tarım arazilerinden elde edilen kârlılık düşmektedir. Fakat oranlar dikkate alındığında Eskisaray köyü daha düşük oranlara sahiptir.



Şekil 3: Beylerhan ve Eskisaray Köylerindeki Nüfus Yoğunlukları.

2- Nüfusun Yıllara Göre Değişimi

İnsanların yaşam alanları ve bu alanların sahip olduğu imkânlar, o bölgenin nüfus miktarının temel belirleyicisi olmaktadır. Nüfus hareketleri, çok hızlı bir değişim halinde olan ve gerekçeleri birbirinden farklı özellikler taşıyan toplumsal dinamiklerdir. Bu nedenle de değişimlerin takip edilebilmesi ve nedenlerinin ortaya çıkartılması oldukça zordur.¹⁷ Araştırma sahasını oluşturan, Beylerhan ve Eskisaray köylerinin nüfus sayım sonuçları incelenirken, köy nüfuslarının 2000 ve 2009 yılları temel alınmıştır. Bu yıllar arasında, araştırma sahasını oluşturan köylerdeki nüfus

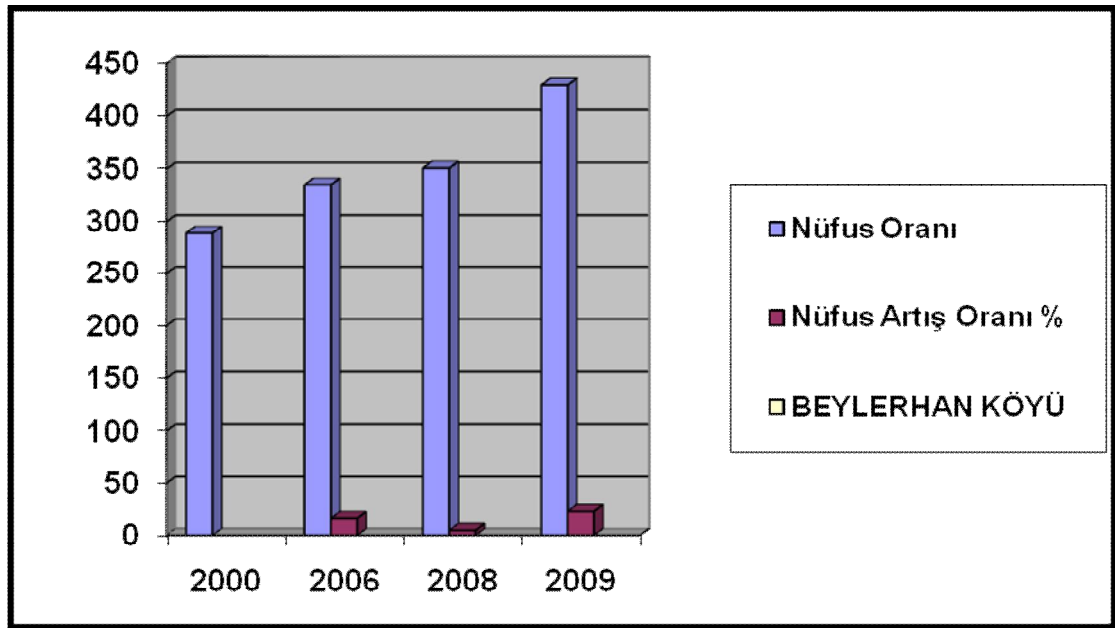
¹⁷ Tümertekin, a.g.e, s.61

değişimleri düzenli olarak takip edilebilmiş, nüfusunun tespiti için de köylerde yapılan, muhtar bilgi anketi formlarından ve nüfus müdürlükleri verilerinden yararlanılmıştır.

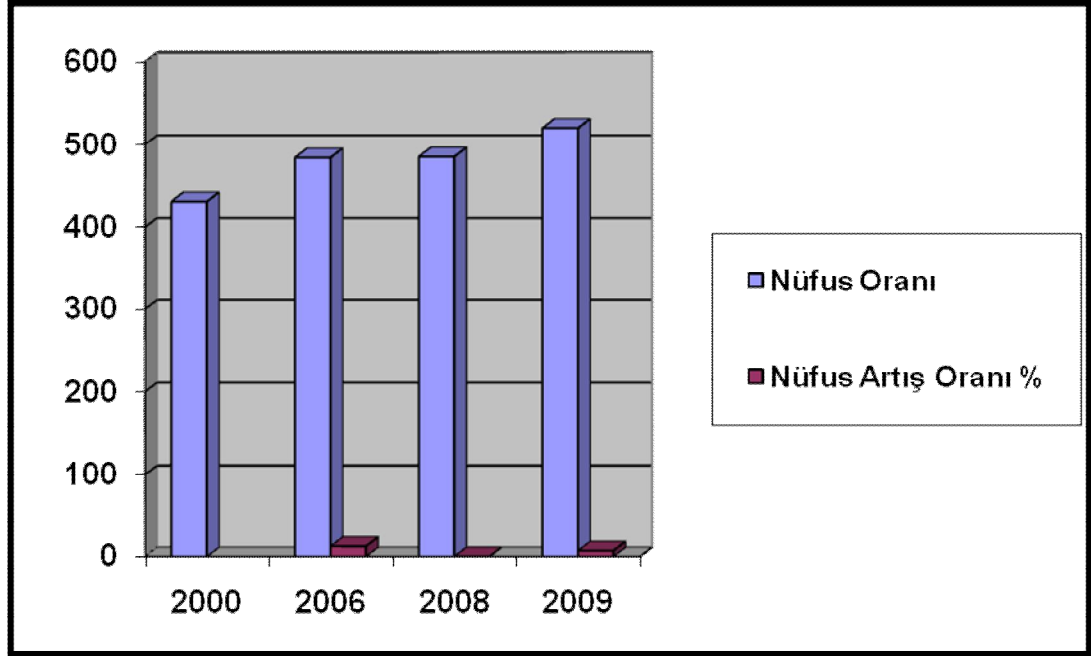
Tablo 5: Beylerhan ve Eskisaray Köyleri Nüfus Oranlarının Yıllara Göre Değişimi (2000-2009).

YILLAR	Beylerhan	Artış Oranı (%)	Eskisaray	Artış Oranı (%)
2000	289	-	430	-
2006	335	15,91	484	12,55
2008	351	4,77	485	0,2
2009	430	22,50	520	7,21

Kaynak: TÜİK Verileri.



Şekil 4: Beylerhan Köyü Nüfus Oranlarının Yıllara Göre Değişimi (2000-2009).



Şekil 5: Eskisaray Köyü Nüfus Oranlarının Yıllara Göre Değişimi (2000-2009).

Beylerhan köyündeki nüfus hareketlerinde olumlu değişimler yaşandığı dikkati çekmektedir. Köy nüfusunun taban alındığı 2000 yılı nüfus verileri sonrası 2006 yılı sayımı arasındaki nüfus miktarında 46 kişilik artış olduğu görülmektedir. 2006–2008 yılları arasındaki dönemde ise 16 kişilik bir artış gözlenmektedir. 2008–2009 yılları arasındaki dönemde ise nüfus artış sayısı 79 olarak görülmektedir.

Beylerhan köyündeki söz konusu yıllar arasında nüfus artış oran yüzdelere bakıldığında ise sürekli artış olduğu fakat 2008 döneminde artış oranı % 4,77'lik oran ile diğer yıllardan ayrı olarak belirli bir azalma olduğu görülmektedir. Diğer yıllara bakıldığında ise % 15,91 ve % 22,50'lik artış oranları arasında paralellik görülmektedir.

Bu değişmelerin nedenlerini ortaya koyabilmek için, söz konusu dönemlerdeki ülke şartlarının ve il merkezindeki gelişmelerin, araştırma sahasını oluşturan köye olan etkisi araştırılmıştır. Bu veriler tek başına yeterli olmadığı için yerinde yapılan anket ve mülakat çalışmalarından faydalanılmıştır. Buna göre söz konusu dönemde köyden göç hareketlerinin olduğu gözlemlenmiştir.

Eskisaray köyündeki nüfus hareketlerinde olumsuz değişimler yaşandığı dikkati çekmektedir. Köy nüfusunun taban alındığı 2000 yılı nüfus verileri sonrası

2006 yılında sayımı arasındaki nüfus miktarında 54 kişilik artış olduğu görülmektedir. 2006–2008 yılları arasındaki dönemde ise 1 kişilik bir artış gözlenmektedir. 2008–2009 yılları arasındaki dönemde ise nüfus artış sayısı 35 olarak görülmektedir. Eskisaray köyündeki söz konusu yıllar arasında nüfus artış oran yüzdelere bakıldığında ise sürekli artış olduğu fakat 2008 döneminde artış oranı %0,2'lik oran ile diğer yıllardan ayrı olarak belirli bir azalma olduğu ve nüfus artış oranının durma noktasında olduğu görülmektedir. Diğer taraftan 2000–2006 yılları arasındaki % 12,55'lik orandan sonra köy nüfusunda sürekli azalma olduğu görülmektedir.

Araştırma sahamızı oluşturan her iki köy karşılaştırıldığında Beylerhan köyü nüfusunda belirgin bir artış olduğu Eskisaray köyü nüfus artış oranlarında ise belirli bir düşüş olduğu görülmektedir. Beylerhan köyünün yıllara göre nüfus artış oranlarındaki yükselişin birçok sebebi olmakla birlikte köyün İl merkezine daha yakın olması, şehirlerarası yola yakın olması, yakınında Uşak Organize Sanayi'nin bulunması gibi önemli etkenler de yer alabilir. Bunun dışında Beylerhan köyünün 2006 ve 2008 yılları arasındaki dönemde göç hareketleri dolayısıyla nüfus artış oranında düşüş olduğu görülmektedir. Diğer taraftan Eskisaray köyünün nüfus artış oranındaki düşüş hane halkı anketleri de göz önünde bulundurulduğunda coğrafi faktörlere dayalı (sulama, kuraklık, düşük verim) tarımsal üretimin düşmesi ve bu gibi sebeplerden dolayı göç hareketlerinin olduğu görülmektedir.

Nitekim nüfus değişmelerinin esas nedeni olarak göç hareketlerini görebiliriz. Göç olaylarının temelinde, insanların geçimlerini sağlamak için iyi bir iş bulma ve daha iyi yaşam koşulları sahip olarak, çeşitli imkânlardan dahi iyi faydalanabileceği yerlere yerleşme isteği yatmaktadır.¹⁸ Yaşadıkları yerlerden çeşitli nedenlerle ayrılan insanlar, kendilerine yeni bir hayat kurma gayretine girişmiştir. Göç ettiği ortama ayak uyduramayan, ekonomik ya da kültürel yönden sıkıntıya düşen insanlar ise köylerine geri dönmeyi tercih etmişlerdir.

¹⁸ Atalay, a.g.e., s.297

3- Nüfusun Cinsiyet Yapısı

Ülke kalkınması için gerekli olan sosyal, ekonomik ve stratejik planlamalar yapılırken uygulanacak yöntemin seçiminde, nüfusun cinsiyet yapısının da bilinmesi gerekmektedir.¹⁹ Araştırma alanı olan köylerden Beylerhan köyünde, 2009 yılı nüfus tespitlerinden anlaşıldığı kadarıyla, 430 kişi yaşamaktadır. Nüfus dağılımına bakıldığında, 430 kişiden 205'i kadınlardan 225'i ise erkeklerden oluşmaktadır. Bu oranlara yüzde olarak bakıldığında aynı yıla ait verilere göre, köy nüfusunun % 52,32'si erkekler, % 47,67'si kadınlardan oluşmaktadır.

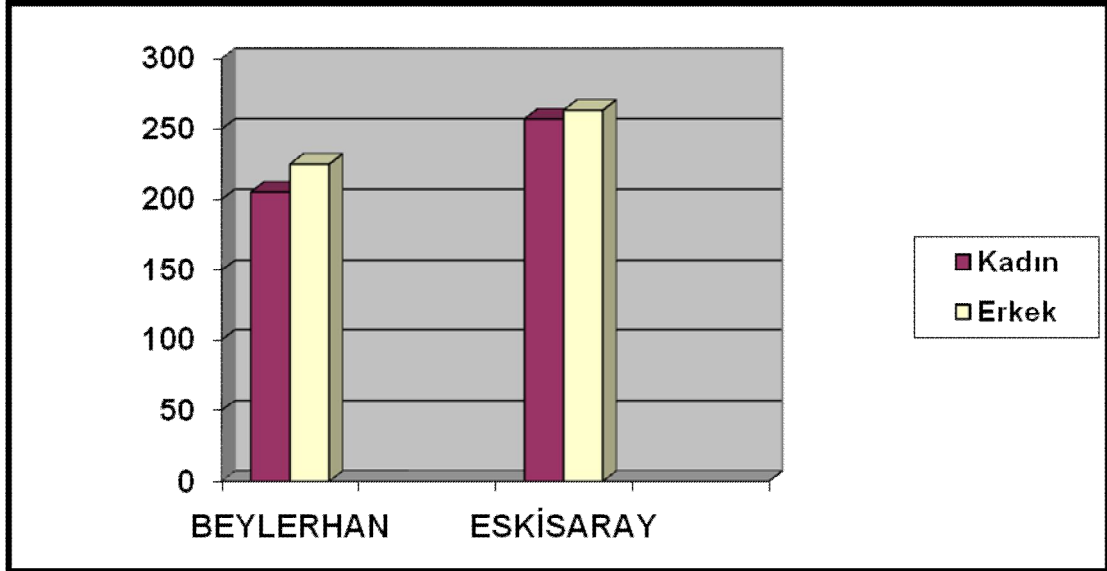
Tablo 6: Beylerhan ve Eskisaray Köyleri Nüfusunun Cinsiyet Yapısı (2009).

BEYLERHAN	Kadın	205	% 47,67
BEYLERHAN	Erkek	225	% 52,32
-	TOPLAM	430	% 100
ESKİSARAY	Kadın	257	% 49,42
ESKİSARAY	Erkek	263	% 50,57
-	TOPLAM	520	% 100

Kaynak: TÜİK Verileri (2009).

Araştırma alanı olan köylerden Eskisaray köyünde, 2009 yılı nüfus tespitlerinden anlaşıldığı kadarıyla, 520 kişi yaşamaktadır. Nüfus dağılımına bakıldığında, 520 kişiden 257'si kadınlardan 263'ü ise erkeklerden oluşmaktadır. Bu oranlara yüzde olarak bakıldığında aynı yıla ait verilere göre, köy nüfusunun % 50,57'sini erkekler, % 49,42'sini kadınlar oluşturmaktadır. Araştırma alanındaki her iki köyde karşılaştırıldığında Eskisaray köyündeki kadın ve erkek oranları birbirine yakın oranlar olarak göze çarpar. Beylerhan köyündeki oranlarda ise erkeklerin kadınlara göre daha fazla olduğu görülmektedir.

¹⁹ Doğanay, a.g.e., s.158



Şekil 6: Beylerhan ve Eskişaray Köyleri Nüfusunun Cinsiyet Yapısı (2009).

4- Aile Yapısı

Ailenin sosyal yapısı ve hane içersinde yaşayan fertlerin sayısı, aile üyelerinin yararlanabilecekleri kaynakların, bireyler arasındaki dağılımını ve bu dağılım sonucunda ortaya çıkan ekonomik gelir düzeyini yakından etkilemektedir. Hane halkı büyüklüğü, kalabalık aile ortamı ile ilişkili olduğundan, aile içinde olumsuz koşulların meydana gelmesine de neden olabilmektedir.²⁰

Hane halkı büyüklüğü ülkenin ekonomik ve sosyal yapısına bağlı olarak her dönemde değişiklik göstermektedir. 1965 yılında yapılan nüfus sayımına göre, kırsal yerleşmelerdeki hane büyüklüğü ortalaması 6,2 kişidir.²¹ Çekirdek aile yapısının köylerde de yaygınlaşmaya başlaması ve göç hareketlerindeki artışla birlikte, hane halkı büyüklük ortalamalarında küçülme görülmüştür. Nitekim 1990 yılında, kırsal yerleşmelerdeki hane büyüklük ortalaması, 5,5 kişiye gerilemiştir.²²

1998’de yapılan Türkiye nüfus ve sağlık araştırmaları sonuçlarına göre de kırsal yerleşmelerdeki ortalama hane halkı büyüklüğü, 4,9’dur. Bu oran bölgeden bölgeye değişim gösteren genel bir ifadedir. Bununla birlikte, Türkiye’deki hanelerin sadece % 5’inde tek kişi yaşamakta, her beş haneden ikisinde ise beş veya daha fazla

²⁰ Özel İhtisas Komisyonu, Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Nüfus Demografi Yapısı Göç Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ankara, 2001, s.22

²¹ Nephân Saran, Köylerimiz, İstanbul, 1984, s.15

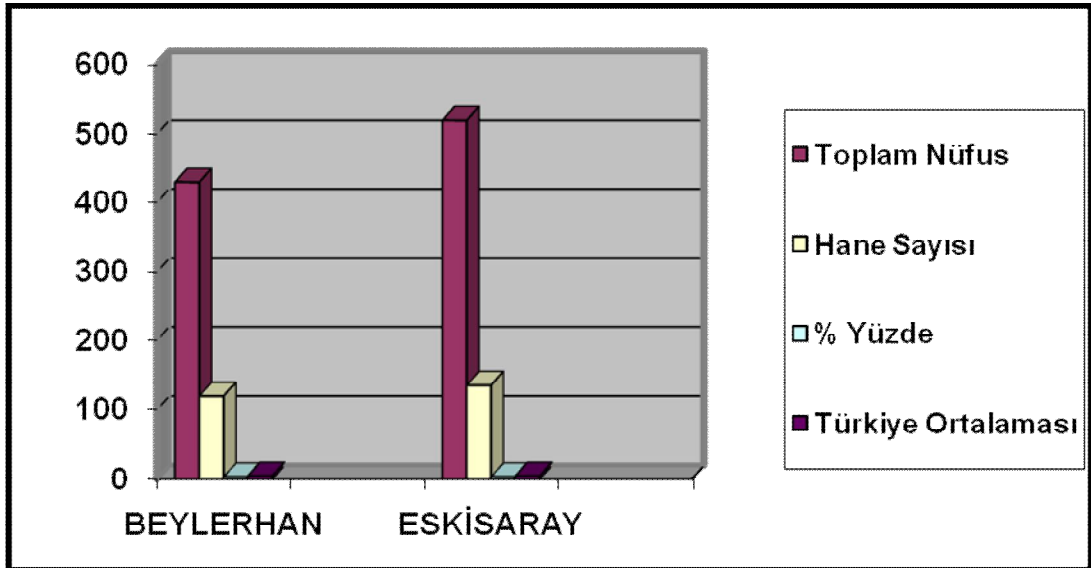
²² Doğanay, a.g.e., s.158

sayıda kişi bulunmaktadır.²³ Beylerhan köyünde yapılan 2009 yılı nüfus tespitlerine göre, ortalama hane halkı büyüklüğü 3,58 kişiden oluşmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altındadır.

Tablo 7: Beylerhan ve Eskisaray Köyleri Aile Yapısı(2009).

KÖYLER	Toplam Nüfus	Hane Sayısı	Yüzde (%)
Beylerhan	430	120	3,58
Eskisaray	520	136	3,82

Kaynak: TÜİK Verileri (2009).



Şekil 7: Beylerhan ve Eskisaray Köyleri Aile Yapısı (2009)..

Daralan tarım alanlarının, kalabalık ailelerin ihtiyaçlarını karşılayamaması nedeniyle, bir arada yaşayan geniş aileler dağılmaya başlamıştır. Özellikle de genç nüfusun köyden göç etmesi, dağılma sürecini daha da hızlandırmıştır. Bununla birlikte geniş aile yapısı, eskisi kadar olmasa da varlığını devam ettirmektedir. Geniş ailelerde, ataerkil bir yapı hâkimdir. Evin reisliğini, genelde büyükbaba yapmakta, eğer o çok yaşlı ya da ölmüş ise onun yerini birlikte yaşadığı oğullarından en büyüğü devralmaktadır.²⁴ Büyükanneler de alınan kararlarda etkili olmakta, özellikle

²³ Özel İhtisas Komisyonu, a.g.r., s.22

²⁴ Hakkı Yazıcı, Büklüm Dere Köyünün Coğrafi Etüdü, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum, 1987, s.90

evlenme, akrabalık ilişkilerinin devamı gibi sosyal konularda, onların fikirlerine başvurulmaktadır. Köydeki karar alma mekanizmasının tespiti için yapılan anket çalışmalarına göre; aile reislerinin % 56'sı, ailesini ilgilendiren bir karar alınırken kimseye danışmamaktadır. % 44'ü ise aile fertleriyle istişare yapmaktadır. Aile bireylerinin fikrini alan katılımcıların genel ağırlığı ortaokul veya lise mezunudur. Eğitim seviyesindeki artış, aile içi demokrasi kavramını olumlu yönde etkilemekte, daha çok bireyin karar alma mekanizmasına katılımını sağlamaktadır.

Eskisaray köyünde ise 2009 yılında yapılan nüfus tespitlerinde, hane halkı büyüklük ortalamasının 3,82 kişi olduğu tespit edilmiştir. Bu köyde de Türkiye ortalamasının altında bir hane büyüklük ortalaması görülmektedir.

İki köyde de hane sayısının fazla nüfusun az olduğu görülmekte bu sonuç ise alan araştırması yapılan köylerde, geniş aile yapısının etkisini yitirdiğinin bir göstergesidir. Yaşanan göç hareketlerinin etkisi, ekonomik ve kültürel nedenlerden dolayı birlikte yaşamaktan uzaklaşmışlardır. Fakat oranlar dikkate alındığında Eskisaray köyü Beylerhan köyüne göre geniş aile yapısına daha yakın görünmektedir.

Yapılan ankette, aile reislerine bir karar alırken nasıl hareket ettikleri sorulmuştur. Ankete katılan aile reislerinin % 69'u kimseye danışmadığını söylerken, % 31'i aile bireylerinin fikrini aldığını belirtmiştir. Fikir danışılan kişiler aile büyükleri ve yakın akrabalarıdır. Aile bireylerine danışanların tamamının, en az ilkokul mezunu olması, eğitilmiş insanların, başkalarının görüşlerini almaya daha fazla istekli olduğunu göstermektedir.

Yapılan anket çalışmalarında, Beylerhan ve Eskisaray köy halklarının aile planlaması hakkında ne düşündüğü sorusuna cevap aranmıştır. Bu ankete göre, Eskisaray ve Beylerhan köylerindeki oranlar birbirine yakın olmakla birlikte, geçim sıkıntısı ve gelecek kaygısından dolayı nüfus planlamasını desteklemektedir. Bazı katılımcılar ise dini ve siyasi sebeplerden dolayı nüfus planlamasına karşı çıkmaktadır. Bu bilgilere göre nüfus planlamasının önemli olduğu kanısı insanların zihninde yer etmiş, fakat uygulama safhasında henüz etkinlik kazanamamıştır. Erkek, kız çocuk ayırımının eskisi kadar keskin olmaması, doğum oranlarında kısmen de

olsa bir azalmaya neden olmuştur. Buna rağmen, büyükbaba ve büyükannelerin hâlâ erkek torun konusunda ısrarcı olduğu görülmektedir.

Köylerde ilk dünyaya gelen çocuğun kız olması, doğum oranlarındaki artışı etkilemektedir. Ataerkil aile yapısına sahip insanlar, soyun devamının erkek çocukları tarafından sağlandığını düşünmektedir. Aile reisleri, erkek çocuğa veya toruna sahip olmayı bir gurur kaynağı olarak görmektedirler.²⁵ Bu insanlara göre, yaşlanan ebeveynlerine bakması gereken de erkek çocuktur.

5- Göç ve Nedenleri

Göç, bir kişinin bir ailenin veya bir toplumun buldukları yeri terk ederek başka yere gitmeleridir.²⁶ İnsanlık tarihinin, en önemli toplumsal olgularından biri de göçtür. Göç, bireylerin yaşamakta oldukları coğrafi bölgelerden ayrılarak, süresiz olarak ya da belirli bir süre için başka bir yerde yaşamaları anlamına gelir. Genel olarak iç ve dış göçler şeklinde bir sınıflama yapılmaktadır. Dış göçler genellikle, az gelişmiş ülkelere gelişmiş ülkelere yapılır. İç göçler ise, ülke sınırları içinde, kırdan kıra, kırdan kente, kentten kente ve kentten kıra şeklinde gerçekleşmektedir. Göç hareketlerinin ortaya çıkmasında, ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasal nedenler etkili olmaktadır.

Göçü doğuran birçok faktörün olduğunu görmekteyiz. Bunlar, ekonomik, teknolojik, siyasal-hukuksal, sosyal ve sosyo-psikolojik faktörlerdir. Ayrıca belirtmek gerekir ki, göç, kırsaldan kente doğru yaşanmaktadır.²⁷ Kentte daha iyi iş imkânlarının olması ya da olacağı düşüncesi göçe sebebiyet vermektedir. Ekonomik nedenlerden dolayı köyünde beslenemeyen, gelecek için güvence bulamayan nüfusu kent merkezine çeken nedenlerdir.²⁸ Beylerhan ve Eskişaray köylerinde nüfus değişimlerinin temelinde de göç hareketleri yatmaktadır. Yerinde yapılan anket ve mülâkatlardan, köyden kente göçün olağan bir durum olduğu, özellikle genç nüfusun

²⁵ Cemalettin Şahin, Hayati Doğanay, Nihat Ali Özcan, Türkiye Coğrafyası, Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, Ankara, 2005, s.290

²⁶ Komisyon, Yeni Türkçe Sözlük, Papatya Yayınları, İstanbul, 2004, s.184

²⁷ Meral Dinçer, "Göç Doğal Kaynaklar İlişkisine Çevre Güvenliği Açısından Bir Bakış", Toplum ve Göç Bildiriler Kitabı, DİE Yayını, Yayın No:2046, Ankara, 1997, s.143

²⁸ Rüstem Erkan, Kentleşme ve Sosyal Değişme, Bilimadamı Yayınları, Ankara, 2002, s.68

yaşamak için kentleri tercih ettiği anlaşılmaktadır. Göç hareketlerini tek bir nedene bağlamak mümkün değildir.

Her iki köyde de, arazilerinin miras yoluyla daralması ve veraset sorunu olan tarlaların ekilememesi, temel geçim kaynağı tarım olan aile işletmelerini zor durumda bırakmaktadır. Özellikle, birbirinden farklı çevrelerde bulunan tarımsal arazilerin ekimi, bakımı ve hasadı çiftçiler için oldukça güç ve masraflı olmaktadır.²⁹ Çocuklarının geçimi için yeteri kadar araziye sahip olmayan aileler, başta il merkezi olmak üzere, İzmir, İstanbul gibi büyük şehirlere ve çeşitli Avrupa ülkelerine göç etmiştir. Yerleştikleri çevreye adapte olabilen insanlar, yakın çevrelerini de göçe teşvik etmiş, göç hareketlerinin devamlılığını sağlamışlardır. Köy dışına yapılan göçler günümüzde de sürmektedir.

Tarımda makineleşmenin artmasıyla birlikte insan gücüne duyulan ihtiyacın azalması, köydeki işsizliği arttırmıştır. İstihdamın azalmasına rağmen nüfus artışının devam etmesi, özellikle küçük aile işletmelerini zor durumda bırakmış, faal nüfusu oluşturan gençlerin büyük bir kısmı işsiz kalmıştır. Köyde çalışma imkânı bulamayan genç nüfus, iş imkânlarının daha fazla olduğu şehirlere göç etmiştir. Bu gençlerden büyük bir kısmı, kendi köyünden biriyle evlilik yapmayı tercih etmiş ve beraberinde eşini de yanında götürmüştür.

Türkiye'den Avrupa'ya yapılan göç hareketleri 1970'li yılların başında hız kazanmıştır. Pek çok insan iş fırsatlarının daha fazla olduğu ülkelere göç etmiştir. Fakat bu göç dalgası, Beylerhan köyünde de kendini göstermiş ve yurt dışına da göç edenlerin sayısı 15 kişi olmuştur. Eskisaray ise bu göçten daha fazla etkilenmiş, göç eden insan sayısı 24 kişi olmuştur. Eskisaray köyünden yurt dışına daha fazla göç verilmesine neden olan olaylar çeşitli özelliklere sahiptir. Bu sebepler arasında sosyo- ekonomik sebeplerin birkaç kişinin yurtdışına göç etmesi ve daha sonra göç eden kişinin beraberinde yakın çevresini de götürmesi olarak görünmektedir. Söz konusu göçlerin nedenlerinden biri de yapılan evliliklerdir. Her iki köyde de dışarıdan biriyle yapılan evliliklere rastlanmaktadır. Bu tip evliliklerle göç eden, sadece bayanlar değildir. Avrupa ülkelerinde yaşayan kızlarla evlenerek, yurt dışına

²⁹ Erol Tümertekin, Ekonomik Coğrafya, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1994, s.141

göç eden gençlere de rastlanmaktadır. Özellikle de aileler, bu şekildeki evliliklere ekonomik koşullar açısından olumlu bakmaktadır.

Tablo 8: Uşak İli 2007–2008 Yılı Türkiye İçi Göç Oranları (2008).

	Nüfus ve Göç Sayıları	Yüzde (%)
Toplam Nüfus	273.492	100
Verdiği Göç	10.222	0,44
Aldığı Göç	8.666	0,38
Net Kalan Göç	1.556	0,06

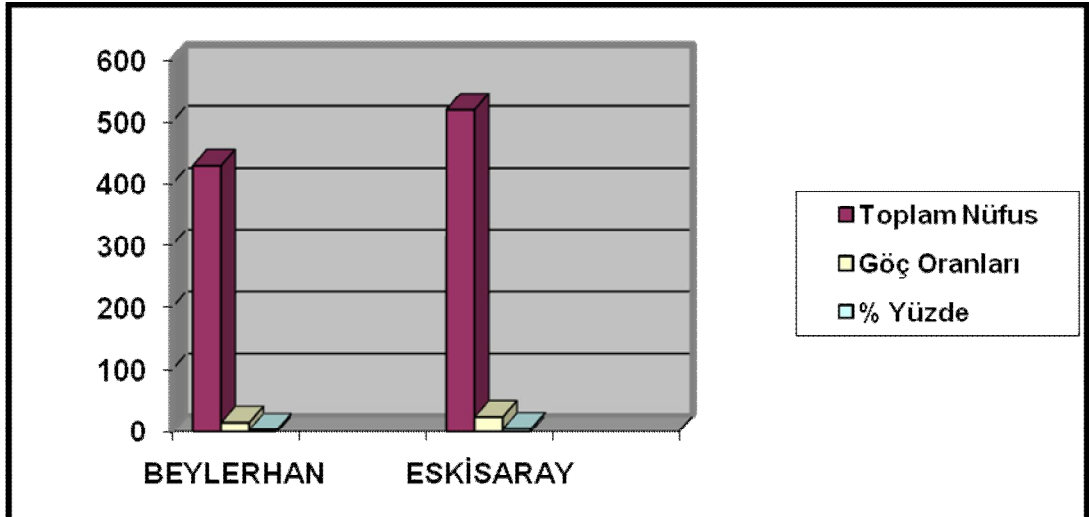
Kaynak: TÜİK Verileri (2008).

Uşak ili 2007-2008 Türkiye içi göç oranları (Tablo 8) gösterildiği gibi, toplam nüfus % 100 oranla 273.492'dir. Verdiği göç oranı 0,44 Aldığı Göç oranı 0.38 ile Net Kalan Göç Sayıları 1.556 olarak gösterilmektedir.

Tablo 9: Beylerhan ve Eskisaray Köyleri Göç Oranları (2009).

KÖYLER	Toplam Nüfus	Göç Eden Kişi	Yüzde (%)
Beylerhan	430	15	3,48
Eskisaray	520	24	4,61

Kaynak: TÜİK Verileri (2009)..



Şekil 8: Beylerhan ve Eskisaray Köyleri Göç Oranları (2009).

Eğitim gibi faktörlerle de köyden okumak için göç olayları görölmektedir. Buna göre eğitim düzeyi arttıkça insanların göç etme isteği de artmaktadır.³⁰ Nitekim araştırma sahamızı oluşturan köylerdeki okuma yazma oranlarının ve eğitim düzeyinin artması, göç hareketlerini de etkilemiştir. Her ne kadar araştırma alanında köyden kente göç görölse de azda olsa dışarıdan köylere de göç yapılmaktadır. Özellikle Beylerhan köyüne son 10 yılda 80 kişi yerleşmiştir. Köyün yakınında organize sanayi sitesinin bulunması Selendi, Gediz, Kızılızüm ve Eşme'den insanların köye yerleşmesine neden olmuştur. Göçler daima köyden şehre doğru yaşanmamış, şehre göç eden insanların bir kısmı zaman içinde köye geri dönmüştür. Beylerhan köyüne yerleşenlerin 60'ını dışarıdan gelerek yerleşenler oluşturmaktadır. Diğer 20 kişiyi Beylerhan köylü olup Uşak şehrinde ikamet edenlerin ekonomik sıkıntılardan dolayı köye geri gelenleri oluşturmaktadır. Yaşanan ekonomik krizler, sosyal ve kültürel yaşam şartlarına uyum sağlanamaması gibi nedenlerle doğdukları yerlere geri dönen insanlar, şehirle olan münasebetlerini kesmemişlerdir. Uşak şehrindeki ekonomik koşulların düzelmesiyle birlikte, ailelerin tekrar şehre döndükleri gözlemlenmektedir. Yurtdışına göç de önemli bir orana sahiptir.

Sonuç olarak araştırma sahasını oluşturan köylere baktığımızda her iki köyünde göç verdiği görölmektedir. Her iki köyün göç oranlarına da baktığımızda Uşak İli göç oranından yüksek olduğu görölmektedir. Fakat iki köy oranlarına bakıldığında Eskisaray köyü % 4,61'lik oranla daha fazla göç vermiştir. Türkiye'de köyden kente göç oranı olan % 35'lik oran göz önüne alındığında ise her iki köyünde göç oranları Türkiye ortalaması altındadır.

6- Doğum ve Ölümler

Doğum olaylarında Evlilik içinde doğan çocuklar, babalarının nüfusta kayıtlı oldukları haneye baba soyadıyla; evlilik dışında doğan çocuklar anasının bekârlık hanesine, anasının bekârlık soyadı ve bildirilen baba adıyla; tanınan veya babalığına hükmedilen çocuklar baba hanesi baba soyadı ile tescil edilirler.³¹ Ölüm olaylarında ise köylerde varsa resmi tabip veya sağlık kuruluşu yetkilileri yoksa köy muhtarları ölüm tutanağı düzenler. Köy muhtarı; köyde meydana gelen ölüm olayı üzerine,

³⁰ Fatih Çelik, "İç Göçlerin Seçkinlik Yaklaşımı İle Analizi", Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı:13, 2002, s.277-278

³¹ <http://www.nvi.gov.tr/Hizmetler/Nufus.Dogumislem.html> (25.10.2009)

örneğine uygun ölüm tutanağı düzenleyerek, varsa ölüye ait nüfus cüzdanını da tutanağa eklemek suretiyle ilçe nüfus müdürlüğüne göndermekle görevlidir. Köy muhtarı üç örnek düzenlediği ölüm tutanağının iki örneğini en geç on gün içerisinde ilçe nüfus müdürlüğüne gönderir veya teslim eder. Bir örneğini köye ait ölüm dosyasında muhafaza eder.³²

Köy muhtarı, kendisine bildirilmese dahi daha sonra öğrendiği ölüm olayı için de tutanak düzenlemekle yükümlüdür. Bu durumda ölüm tarihinde görevli olan köy muhtarı para cezası işlemine tabi tutulur. Ölüm olayının meydana geldiği tarihte görevli köy muhtarı nüfus müdürlüğüne davet edilerek savunması alınır. Kanununun 68. maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen haklı bir nedene dayanmadığı takdirde cezai işleme tabi tutulur. Savunma tutanağı ve eki diğer yazışma evrakları ile birlikte ölüm/ ekler dosyasında muhafaza edilir.³³

Türkiye geneline baktığımızda 2008 yılında 1.262.333 doğum gerçekleşmiştir. Kaba doğum hızı, 2008 yılında binde 17,8 dir. Türkiye geneline baktığımızda 2008 yılında 184.330 ölüm olmuştur. Kaba ölüm hızı, 2008 yılında binde 7,1 dir.³⁴ Beylerhan ve Eskisaray köylerinde doğum ve ölüm oranları incelendiğinde ilginç sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Yerinde yapılan anket ve mülâkatlardan, araştırma köylerinden Eskisaray köyünde belirli bir afete maruz kalarak ölüm olayı görülme de kanser hastalığından ölenlerin sayısında ilginç artış olmuştur. Uşak Sağlık İl Müdürlüğüne göre Eskisaray Köyü'nde yapılan çalışmalarda 2000 yılında bir akciğer kanseri, 2001 yılında bir gırtlak kanseri, 2002 yılında da bir prostat kanseri, bir kolon kanseri ve bir de beyin kanserinden ölümler olduğu MERNİS tutanaklarının incelenmesi sonucu tespit edilmiştir. Son 6 yılda meydana gelen ölüm vakalarının taranması sonucun da ölümlerin Eskisaray Köyü'nün toprağından kaynaklanmadığı, toprakta bulunan feldspat maddesinin silisli aliminyum olduğu ve bunun vücutta hiçbir etkisinin bulunmadığı tıbben kesin olup toprakta radyoaktivite olmadığı, suyla ve toprakla kanserojen madde taşınmadığı,

³² <http://www.nvi.gov.tr/Hizmetler/Nufus,Olumislemleri.html?pageindex=1> (25.10.2009)

³³ <http://www.nvi.gov.tr/Hizmetler/Nufus,Olumislemleri.html?pageindex=1> (25.10.2009)

³⁴ Onur Hamzaoglu ve Umut Özcan, Türkiye Sağlık İstatistikleri, Türk Tabipler Birliği, Ankara, 2006, s.27

buralarda yetişen bitkilerin kanserojen etkisi bulundurmadığı belirlenmiştir.³⁵ 2009 yılında Uşak Sağlık Müdürlüğü tarafından yapılan epidemiyolojik araştırma sonuçlarını göre toplam nüfusu 520 olan Eskisaray Köyü'nün 2000–2009 yılları arasında Nüfus Müdürlüğü'nde mevcut MERNİS tutanaklarından 38 kişinin öldüğü, ölen kişilerden, 4'ünün kalp ve damar hastalıklarından, 5'inin kanser hastalığından, 2'sinin serbro vasküler hastalıklar, 1'inin kaza sonucu, 26'sinin ise ölümün diğer nedenlerden kaynaklandığı tespit edilmiştir.³⁶

Diğer taraftan yerinde yapılan anket ve mülakat araştırmasına göre Beylerhan köyünde ise 2000 yılından 2009 yılına kadar 27 ölüm olayı olmuş bu ölümlerden, 2'si kaza, 6'sı çeşitli hastalıklar ve 19'inin ise diğer sebeplerden öldüğü bildirilmiştir.

Tablo 10: Beylerhan ve Eskisaray Köyleri Ölüm Oranları (2009).

Beylerhan Genel Nüfus	Beylerhan 2000–2009 Ölüm Sayısı	Ölüm Oranı (%)	Eskisaray Genel Nüfus	Eskisaray 2000–2009 Ölüm Sayısı	Ölüm Oranı (%)
430	27	6,27	520	38	7,30

Kaynak: TÜİK Verileri (2009).

Yukarıdaki verilere göre araştırma sahasındaki köylerden Beylerhan köyü ölüm oranı yüzdesi % 6,27'lik oranla Türkiye ortalamasının altında yer almaktadır. Diğer taraftan Eskisaray köyü ölüm oranı yüzdesi % 7,30'luk oranla Türkiye ortalamasının üstünde yer almaktadır. Bahsedildiği gibi Eskisaray köyünde hastalığa bağlı ölümlerin yüksek olması çeşitli sebepleri beraberinde getirmektedir. Fakat araştırmalar sonucu su ve toprak analizleri bu köye ilişkin kanserojen bir yapı göstermemiştir. Nitekim sigara vb. bağımlılıkların olması bunu etkileyebilmektedir.

³⁵ <http://haber.mynet.com/detay/guncel/eskisaray-koyunde-kanserojen-madde-yok/244537> (25.10.2009)

³⁶ <http://haber.mynet.com/detay/guncel/eskisaray-koyunde-kanserojen-madde-yok/244537>(25.10.2009)

Her iki köyde de doğum oranlarına bakıldığında nüfus yapılarına göre orantılı olmadığı görülmektedir. Sebebin ise köy nüfus yaş oranlarının evlenme yaşında olmayan ya da çok önceden evlenen kişi sayısının fazla olmasıdır. Fakat Beylerhan köyü doğum oranı nüfus gelişimi göz önüne alındığında daha fazladır.

7- Eğitim Durumu

Eğitim, insanlık tarihiyle başlar. İlkel toplumlardan zamanımıza kadar nitel ve nicel bakımından farklı yapılmış olmasına rağmen, temel hedef hep aynı kalmıştır. O da davranış değişikliğidir. Eğitime bakış açısı ve bu konudaki anlayış 1900'lerden günümüze kadar: bilgi öğrenme ve bunu uygulama olarak ifade edilen eğitim, bugün, bireyin davranışlarında kendi yaşantıları yolu ile kasıtlı olarak istedik yönde değişiklik meydana getirme süreci olarak ifade edilmiştir.³⁷

Eğitimin önemli amaçlarından biri de öğrencilere hür bilimsel düşünceye sahip, olayları eş ve art zamanlı olarak inceleyen, görünen sebeplerin dışında da sebep-sonuç arayan bireyler haline getirmektir. Bilimsel düşünce öğrenciyi yalnızca bilgiyle donatan, ona bilgi yükleyen değil, bilgilenme sürecinde öğrenciyi - öğretmenin otoritesinden bağımsız- kendi başına düşünmeye, eleştirmeye, yorumlamaya, yani okuduğunu, söyleyeni anlamaya yönlendiren bir eğitimle gerçekleşir.³⁸

Araştırma sahasını oluşturan köylerin eğitim durumlarına ilişkin verilere baktığımızda Beylerhan köyünün eğitim seviyesi daha yüksektir. Eskişaray köyünün eğitim seviyesi ise Beylerhan köyüne göre daha düşüktür. Her iki köyde de eğitim durumunun nüfusa oranları aşağıda incelenmiştir. Sonuçlara göre Beylerhan köyünün eğitim durumundaki oranın yüksek olmasında bir çok etkenin rolü olmaktadır. Bunlar arasında eğitim, çevre, ulaşım vb etkenleri sayabiliriz.

³⁷ Sefer Ada, ve Semra Ünal, Öğretmenlik Mesleğine Giriş, Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi, İstanbul, 1999, s.4

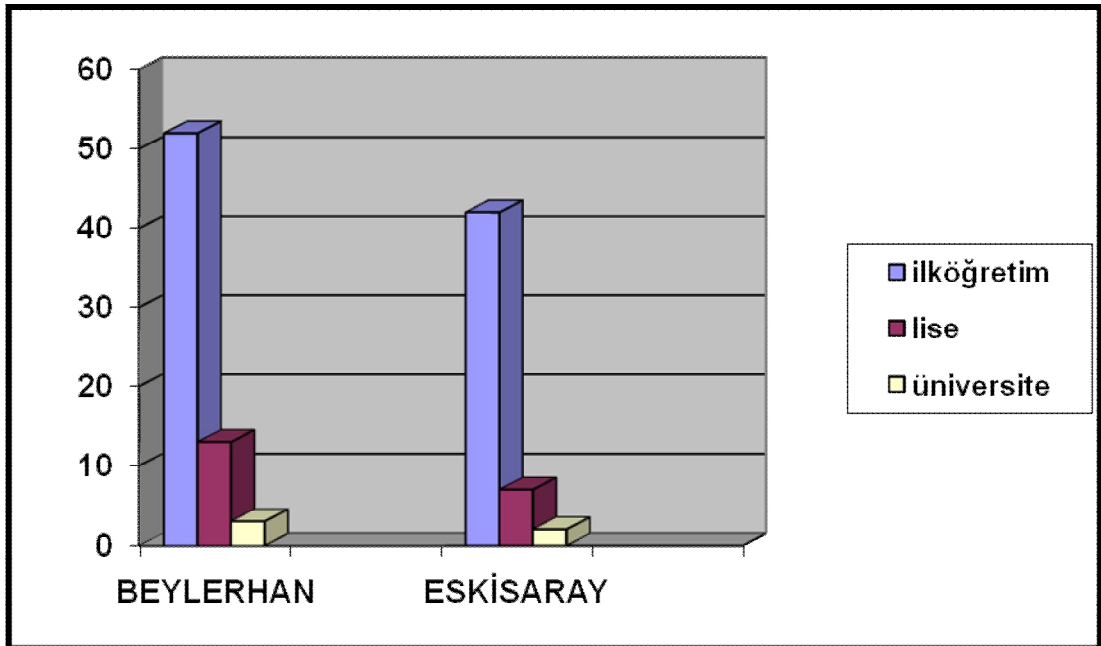
³⁸ Servet Özdemir, Eğitimde Örgütsel Yenileşme, Pegem Yayınları, Ankara, 1997, s.103

Okuryazar olmayanların oranı Eskisaray köyünde daha fazladır. Sonuç olarak Beylerhan köyü eğitim açısından Eskisaray köyüne göre daha yüksek eğitim düzeylerine sahiptir. Fakat Uşak İli verileri ve Türkiye geneli verilerine göre her iki köyünde eğitim düzeyi düşüktür.

Tablo 11: Beylerhan ve Eskisaray Köyleri Eğitim Oranları (2009).

	BEYLERHAN Genel Nüfus 430	YÜZDE (%)	ESKİSARAY Genel Nüfus 520	YÜZDE (%)
İlköğretim	52	12,09	42	8,07
Lise	13	3,02	7	1,34
Üniversite	3	0,69	2	0,38
TOPLAM	68	15,81	51	9,80
Okur Yazar Olmayan	5	1,16	40	7,69

Kaynak: TÜİK Verileri (2009)..



Şekil 9: Beylerhan ve Eskisaray Köyleri Eğitim Oranları (2009)..

B- YERLEŞME ÖZELLİKLERİ AÇISINDAN

1-Yerleşme Şekilleri

Kır yerleşmelerini geçici ve devamlı olarak ikiye ayırabiliriz. Geçici yerleşmeler araştırma sahasında da örnekleri görülen köylülerin özellikle ekonomik anlamda ihtiyaçlarını gidermek için yılın bazı dönemlerinde kullandığı köyden uzak olmayan ve köye bağlı yerlerdir. Meskenler basit ve çevrede kolay bulunan malzemeler kullanılarak geleneksel yöntemlerle yapılmıştır. Köy altı yerleşmesi adı verilen bu yerleşmelerinde ağıl, oba ve yayla örnekleri bulunur.³⁹

Devamlı kır yerleşmeleri ise sahada köy ve kasaba olarak temsil edilir. Bu yerleşmeler sürekli yerleşmeye sahne olan nüfusun köylerde 2000'in altında, kasaba yerleşmelerinde 2000–10 000 arasında ziraat ve hayvancılık gibi tarım faaliyetleri ile geçinen insanların çoğunluğu oluşturduğu yerleşme şekilleridir. Köy altı iskân şekli, bir köyü oluşturamayacak kadar küçük olan bir yerleşme biçimidir. Bu yerleşmeler, çoğunlukla bir veya birkaç evden başlar, onlarca evin bir arada bulunduğu mahalleye kadar çıkar. Başka bir anlatımla köy altı yerleşmeleri çoğunlukla birkaç evin bir araya gelmesi ile oluşmaktadır.⁴⁰

Araştırma sahasını oluşturan köylerden Beylerhan tam ovalık yerleşme, Eskisaray köyü ise plato özellikleri gösterir. Yerleşme dokusuna baktığımızda köylerin tamamında toplu yerleşme görülür. Yerleşmelerin dokusunun oluşmasında topografya, su durumu, ekonomik faaliyetlerin çeşidi, mülkiyet durumu gibi faktörler etkilemekle beraber hiçbirinde yalnız bir faktör etkili olmaz.

Topografyanın eğiminin az, tarım yapılan toprakların dağınık olmaması dolayısıyla tarım alanlarına toprakların işlenmesi, bakımını yapılması gibi faaliyetler için ulaşımın kolay olması yerleşmelerin toplu olmasının diğer bir nedenidir. Sahadaki köylerde tarla sahiplerinin büyük kısmı topraklarının çevresini

³⁹ Gülderen Gülaçar, Ereğli Çevresinin Coğrafi Etüdü, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2006, s.44

⁴⁰ Atalay, a.g.e., s.247

çevirmemişlerdir yani açık tarla hakim durumdadır. Yalnız bazı köylerde meyvecilik ve sebzeçilik yapılan tarlaların çevresi çitle çevrilmiş durumdadır. Araştırma sahasında yerleşmelerin toplu olmasında su kaynaklarının sınırlı oluşu en etkili faktördür. Bu durum kaynaklar etrafında toplanmayı gerektirmiş ve yerleşme çekirdekleri birbirinden uzaklaşmamıştır. Araştırma sahasındaki köyler dairesel planlı köyler sınıfına girer. Köyün merkezinde bulunan cami, çeşme, okul, bakkal ve kahve gibi ortak kullanım alanlarının çevresine dizilmiş bulunan meskenler ve eklentileri kabaca bir daireye benzemektedir.



Fotoğraf 3: Beylerhan Köyü Uydu Görüntüsü.



Fotoğraf 4: Eskisaray Köyü Uydu Görüntüsü.

2- Konut Tipleri ve Eklentileri

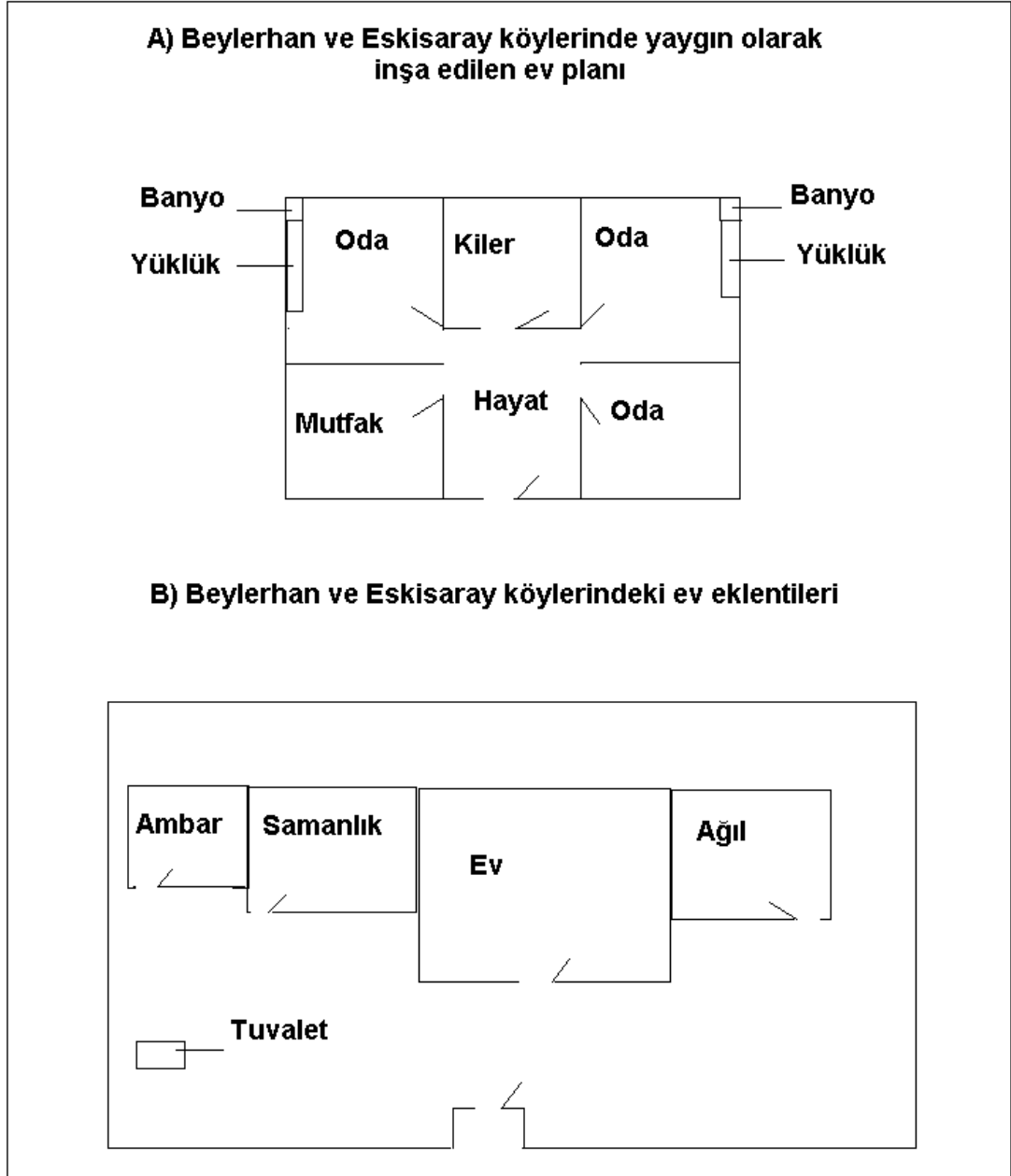
İnsan yaşamının en önemli parçası olan meskenler, yapısal özellikleri itibariyle, buldukları coğrafi çevrenin doğal, kültürel ve ekonomik özelliklerinden fazlasıyla etkilenmektedir. Doğal çevre şartları mesken inşasında kullanılan, yapı malzemesini yakından ilgilendirmekte, ev eklentileriyle iç donatımda ise ekonomik, sosyal ve kültürel yapı kendini göstermektedir.⁴¹ Bununla birlikte, ekonomik yönden gelişmiş ve kent merkezlerine yakın köylerde, çağdaş yapı malzemesinin kullanımının arttığı görülmektedir. Ekonomik gelişmenin yetersiz olduğu yörelerde ise, çevreye bağımlı yapı tarzı hâlâ etkili, değişim ise daha yavaştır.⁴² Köy yerleşmelerinde eski tip meskenlerin yapı malzemesinin seçiminde çevrede bulunan malzeme etkili olmuştur. Günümüzde betonarme evler daha fazla inşaa edilmektedir. Kerpiç bu eski tip meskenlerde en çok kullanılan malzemedir. Ancak zamanla her iki köyde de betonarme konut tiplerinin sayısı artmıştır.

Kırsal kesimlerdeki meskenlerin yerleşim alanı, kentlerdeki meskenlere nazaran daha geniştir. Çünkü köy meskenleri, sadece barınma amacıyla kullanılan birer yaşam alanı değil, aynı zamanda aile işletmesinin faaliyetlerinin idame ettirildiği, ticari özelliğe sahip yapılardır. Bu nedenle ev eklentilerini, köy meskenlerinin doğal birer uzantısı olarak ele almak daha sağlıklı olacaktır.

Her iki köyde de en önemli ev eklentilerini damlar oluşturmaktadır. Dam, hayvan beslenen ahırlara verilen isimdir. Genelde evlerin ya da damüstü denilen ev eklentilerinin altında yer alır. Yeni yapılan betonarme binalardaki ve geniş avlulu meskenlerdeki ahırlar, koku ve haşereden korunmak için ana binanın hemen yanına ya da biraz uzağına inşa edilmiştir. Tarım kredi kooperatiflerinin desteklemelerinden faydalanmak isteyen üreticiler, evlerinin yakın çevresine yeni besihaneler inşa etmektedirler.

⁴¹ Doğanay, a.g.e., s.312

⁴² Lütfi Özav, "Sivaslı ve Çevresinde Kır Konutları", Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:4, Sayı:2, Afyon, 2002, s.32



Şekil 10 : Beylerhan ve Eskisaray köylerinde yaygın olan bir mesken planı

2.1- Ahşap Karkas Dolgu Meskenler

Araştırma sahasını oluşturan Beylerhan ve Eskisaray köylerinde ahşap karkas dolgu yapı malzemesi ile inşa edilmiş meskenlere yok denilecek kadar az rastlanmaktadır. Özellikle 1950’li yıllardan sonra bu tip meskenlerin yapımı azalmıştır. Bu meskenlerin temeli ve zemin katı, köy yakınlarında bulunan taş ocaklarından elde edilen taşlarla inşa edilmekte, zemin katlar, genelde ahır ve samanlık olarak kullanılmaktadır.

Üst katın ve tavanın inşasında, çevreden kolaylıkla temin edilebilen ağaç yapı malzemesi kullanılmıştır. Genelde çam ve kavak ağacından yapılan çatmalarla evin iskeleti oluşturulmuş, iskeleti oluşturan çatmaların arası kerpiç, tuğla ya da taş ile doldurulmuştur. Yaklaşık olarak 60 cm. kalınlığında inşa edilen duvarlar, ısı yalıtımını sağlamak için, içerden ve dışarıdan sıvanmıştır. Konutların pencereleri ise genellikle, 90 cm.² genişliğindedir. Meskenler birbirinden bağımsız yapıldığı için, üzerleri dört yana eğimli kırma çatı ile kapatılmıştır. Evlerdeki Çatıların tamamı eski tip oluklu kiremit döşemeli marsilya kiremidi ile örtülüdür.

Bu tip binaların planları çoğunlukla bir birine benzer. Köydeki meskenlere, kocakapı adı verilen ana kapıdan girilir. Avludan geçildikten sonra, merdivenlerden asıl konut olarak adlandırılan kısma çıkılır. Üst katta, ilk olarak hayat ya da gedey adı verilen bölüme ulaşılır. Yaz aylarında yaşam, genelde bu bölümde geçmektedir. Evlerdeki oda sayısı iki ila altı arasında değişiklik gösterir. Odaların büyük bir çoğunluğunda, ocak ve banyo olarak kullanılan dolap şeklinde küçük birer bölme ile yatak, yorgan, halı, kilim vb. eşyanın saklandığı yükler bulunmaktadır. Bileşik aile yapısının egemen olduğu köyde, her oda ayrı bir ailenin yaşamasına uygun bir ev olarak düşünülmüştür.

2.2- Kerpiç Meskenler

Araştırma sahasını oluşturan Beylerhan ve Eskisaray köylerinde konutların büyük bölümü kerpiç meskenlerden oluşmaktadır. Genelde tek katlı olarak inşa edilen bu meskenlerin üzeri toprakla örtülür, yağışlı havalarda içeriye su sızmaması için tavandaki toprak, silindir şeklindeki taşlarla sıkıştırılırdı. Son derece kullanışsız ve dayanıksız olan bu tip meskenlerin yapımına günümüzde rastlanmamaktadır. Bununla birlikte, bugün için kerpiç meskenler, her iki köyde de meskenlerin %35'e yakınına oluşturmaktadır.

Kerpiç evlerin temelleri, binanın genel dengesini sağlamak ve dayanıklılığı arttırmak için taştan inşa edilmiştir. Taş yapı malzemesi sadece temelde değil, zemin katlarda da kullanılmıştır. Bu şekilde kerpiç tuğlaların nemden korunması sağlanmıştır. Zemin katlar ahır, samanlık veya depo olarak tasarlanmış, mesken

planları buna uygun olarak yapılmıştır. Üst kat duvarları ise kerpiç tuğla ile örülmüş, çerçevelerde ve tavan kaplamasında ahşap malzeme kullanılmıştır. Günümüzdeki kerpiç evlerin tamamı kiremit çatılıdır. Damların kiremit yapılmasında coğrafi ve ekonomik özelliklerin etkisi vardır.



Fotoğraf 5: Eskisaray Köyü Kerpiç Konut.

2.3- Taş Meskenler

Taş, eski çağlardan beri yapı malzemesi olarak kullanılan önemli bir inşaat aracıdır. Özellikle, ormanlık alanların bulunmadığı, sert iklim koşullarının yaşandığı ve güvenliğin büyük önem arz ettiği çevrelerde, taştan yapılmış meskenler daima tercih edilmiştir.⁴³ Uşak iline bağlı pek çok kırsal yerleşmede de taş yapı malzemesiyle inşa edilmiş meskenlere rastlanmaktadır.

Araştırma sahasını oluşturan Beylerhan ve Eskisaray köylerinde konutların az bir bölümü taş meskenlerden oluşmaktadır. Çevrede taş yapı malzemesine bol miktarda rastlanmakta, fakat bu tip mesken inşasına rağbet edilmemektedir. Bina yapımında, inşası ve ısıtması zor olduğu için, taş yapı malzemesi tek başına kullanılmamaktadır. Ahşap karkas dolgu meskenlerle kerpiç meskenlerin temellerinde ve duvarlarında yapı malzemesi olarak taş tercih edilmektedir.

⁴³ Şahin, Doğanay, Özcan, a.g.e., s.348

2.4- Modern Betonarme Meskenler

Değişen ve modernleşen hayat şartları, konut tiplerini yakından etkilemiş, mesken şekillerini ve yapı malzemesini doğal çevreye bağımlı kalmaktan, kısmen de olsa kurtarmıştır. Köye sağlam köklerle bağlı olan, hayatını köyde yaptığı ekonomik faaliyetler sayesinde kazanan insanlar, gelir düzeyi ve eğitim seviyesi arttıkça, şehirlerdeki konforu kendi hayatına yansıtmaya çalışmıştır.

Araştırma sahasını oluşturan Beylerhan ve Eskisaray köylerinde konutların büyük bir bölümü betonarme meskenlerden oluşmaktadır. Son yıllarda, betonarme binaların sayısında önemli oranda artış meydana gelmiştir. Bu artışta, şehir merkezinin köye olan yakınlığının etkisi açıkça görülmektedir. Modern yapı malzemesinin ucuzlaması ve nakliyesinin kolaylaşması, betonarme mesken yapımının yaygınlaşmasını sağlamıştır. Betonarme mesken yapımına yönelenler, genellikle gelir düzeyi yüksek ve eğitilmiş insanlardır. Geliri yeni mesken inşa etmeye yetmeyenler ise, evlerinde geniş çapta tadilat yapmaya çabalamaktadırlar.



Fotoğraf 6: Eskisaray Köyü Betonarme Konut.

2.5- Konut Tiplerindeki Değişimin Nedenleri

Beylerhan köyünde, 2000'li yıllardan önce, taş ve kerpiç mesken tipleri oldukça yaygındı. Kerpiçten yapılmış, bu meskenlerin çatısı toprakla kapatılıyordu. Bu tip meskenlerde, hane halkının yaşadığı odalarla, hayvan ahır, samanlık gibi eklentiler yan yana bulunuyordu. O dönemlerde, az sayıda yapılmış ve iki kat olarak

inşa edilmiş, bağdadi evlerde oturanlar, genelde yüksek gelir düzeyine sahip ailelerdi.Zamanla sosyal, kültürel ve ekonomik değişim, Beylerhan köyünde de etkisi göstermiştir. Havalandırması kötü, rutubetli ve sağlıksız eski meskenlerin yerine, betonarme meskenler yapılmaya başlanmıştır.

Köydeki genç nüfusun, artan iş imkânlarından faydalanmak için şehre göç etmesi ve yeni konutların yapımı için ailelerine ekonomik destek sağlaması, söz konusu değişimi daha da hızlandırmıştır. Aynı dönemlerde inşaat sektöründe çalışan nüfusta da artış görülmüştür. Eskisaray köyünde ise Beylerhan köyünde olduğu gibi 2000’li yıllardan önce, ahşap, taş ve kerpiç ve bağdadi mesken tipleri oldukça yaygındı. Günümüzde de hala çoğunlukta olan bağdadi evlerden sonra eski meskenlerin yerine, betonarme meskenler yapılmaya başlanmıştır. İki köy arasında en fazla yeni yapıya Beylerhanda rastlanmıştır.

C - EKONOMİK FAALİYET AÇISINDAN

1- Tarım

Eskisaray köyündeki tarım arazileri, iklime uygun her türlü kültür bitkisinin yetiştirilmesine elverişli, mineralce zengin 1. derecede topraklardır. Su tutma kapasitesi yüksek ve uygun gübre kullanımıyla daha iyi verim elde edilebilecek olan bu araziler, köyün tarımsal faaliyetleri açısından, büyük önem taşımaktadır. Köydeki arazilerin bir bölümünde sulama faaliyetinden yararlanılmaktadır. Köy yakınından geçen akarsu ve sulama kuyuları bu amaçla büyük fayda sağlamaktadır. Diğer taraftan kurak ve sulama imkânı bulunmayan arazilerde ise nadasa bırakılma işlemi yapılmaktadır.

Beylerhan köyü ise, tarıma elverişli topraklara sahip, geniş tarım alanları bulunmaktadır. Topraklar, dalgalı bir yapıya sahip olup, rüzgâr erozyonundan çok fazla etkilenmemektedir. Söz konusu araziler için en büyük sorun, yeterli sulamanın yapılamamasıdır. Bu sebeple araziler genelde nadasa bırakılmakta, nadasa bırakılmayan az miktardaki sulanabilir arazide ise su kuyuları ile damlama sulama metodu uygulanmaktadır. Beylerhan köyü 1990’lı yıllarda 20000 da. Araziye

sahipken bu oran günümüzde 15000 da. gerilemiştir. Köyün yakınında bulunan sanayi sitesi tarım arazilerinin küçülmesinde önemli bir etkidir. Tarım arazilerinin küçülmesi köy halkının ekonomik sıkıntılar yaşamasına dolayısı ile tarımda çalışan insan gücünün azalmasında önemli bir etken olmuştur.

1.1- Tarım Arazilerinin Durumu

Tarım topraklarının çok parçalı oluşu ve toprak mülkiyeti meseleleri ülke tarımını olumsuz etkilemektedir. Ülkemizdeki tarımsal işletmelerin 2/3'ünden fazlası 1 ile 50 ha.'lık araziye sahip, yine 2/3'ten fazlası dört veya daha fazla sayıda parçalı araziden oluşmaktadır.⁴⁴ Türkiye'deki tarım işletmelerinin sayısı, miras yolu ile arazilerin parçalanması nedeniyle devamlı olarak artmaktadır.

Miras hukukunda önleyici hükümlerin olmaması, tarım topraklarımızın devamlı parçalanmasına neden olmuştur. Dolayısıyla tarım işletmelerimiz çoğalmış ve işletmelerin ortalama büyüklüğü devamlı olarak azalmıştır. Bu da Türk tarımını olumsuz yönde etkilemekte büyük ölçüde verim, iş gücü ve zaman kaybına neden olmaktadır. Tarım Bakanlığı tarafından hazırlanan projelerle arazilerin toplulaştırılmasına yönelik çalışmalar, hızlanarak devam etmektedir.

Bu bağlamda, ülke genelinde görülen bu sorunların önemli bir kısmı Eskisaray ve Beylerhan köylerinde de yaşanmaktadır. Arazilerin miras yoluyla küçülmesi, pek çok tarlanın ve konutun miras sorunları nedeniyle tapusunun bulunmaması, köyde yaşayan insanların ekonomik durumunu olumsuz olarak etkilemektedir. Söz konusu nedenlerle, köylüye verilen tarımsal desteklemelerden yararlanamayan pek çok aile vardır. Miras bırakılan arazilerin parçalı olması, bazılarının kiraç bazılarının ise sulak olması, söz konusu arazilerin paylaşımında güçlükler ortaya çıkarmaktadır.

Eskisaray köyünde yapılan çalışmalarda, tarlaların % 80'inin dağınık ve parçalı yapıda olduğu, tespit edilmiştir. Dağınık ve küçük parçalı arazilere

⁴⁴ Atalay, a.g.e., s.346

biçerdöverlerin girememesi, köylülerin modern tarım araçlarından faydalanmasını zorlaştırmakta, büyük zaman ve iş gücü kaybına neden olmaktadır.

Beylerhan köyünde de benzer sorunlar kendini göstermektedir. Arazi problemlerinin çözülememesi, gelir düzeyi düşük olan çiftçilerin tarımsal desteklemelerden yararlanmasını da güçleştirmektedir. Dağınık ve parçalı yapıya sahip tarımsal arazilerin fazla olması üretim maliyetini arttırmakta, araziler arasındaki an adı verilen sınırlar nedeniyle de kullanım sahaları daralmaktadır.

İki köy arazileri göz önüne alındığında ise Beylerhan köyü farklı rakım olmayan arazilere sahiptir. Diğer taraftan Eskisaray köyü tarım arazilerinin bir kısmı eğime sahip bir yapıdadır. Buda modern tarım imkânlarını kısıtlamaktadır.

1.2- Tarımda Kullanılan Metotlar ve Makineleşme

Yukarıda da bahsedildiği gibi tarım arazilerinin dağınık bir yapı oluşturması tarımı zorlaştıran sebeplerin başında gelmektedir. Diğer taraftan orman, mera, bataklık gibi tarıma elverişli olmayan yerlerin son derece fazla olduğu ülkemizde, son yıllarda artış gösteren sanayi ve şehirleşmeyle birlikte tarım alanları giderek daralmaktadır. Bu nedenle, tarımsal üretimin her aşamasında, makineleşme, sulama, gübreleme ve modern tarım tekniklerinin uygulanması, üretimi arttırmanın bir gereği haline gelmiştir. Tarımsal üretim için son derece önemli olan traktör kullanımının yaygınlaştırılması ve çiftçilere uygun kredilerle makine desteğinin sağlanması ülke tarımının gelişmesi açısından, büyük önem arz etmektedir. Nitekim söz konusu alanlarda meydana gelen olumlu gelişmeler sayesinde, tarımsal üretimde önemli oranda bir artış meydana gelmiştir.⁴⁵

Beylerhan köyü, sulama imkânları bakımından çevredeki pek çok köye göre daha kısıtlıdır. Köyün batı sınırını oluşturan Gediz ırmağı söz konusu bölgede sulu tarıma imkân vermektedir. Köyde bulunan 2 adet gölet bu alanda köylünün faydalandığı imkânlardandır.⁴⁶ Diğer taraftan köyde yer alan tarım amaçlı açılmış su kuyuları sayesinde yağmurlama metoduyla sulama yapılmaktadır. Fakat bu kuyular

⁴⁵ Atalay, a.g.e., s.350

⁴⁶ www.usakozelidaresi.gov.tr (25.10.2009)

köyün tarım arazilerinin tamamına yetmemekte bu sebeple kurak tarım da yapılmaktadır. Köyde ki tarım arazilerinde ekilen hububat biçerdöverler kullanılarak kaldırılmaktadır.

Eskisaray köyü, sulama imkânları bakımından Beylerhan köyüne göre daha iyi imkânlarla sahiptir. Köyün içinden geçen Karabol Çayı söz konusu bölgede sulu tarıma imkân vermektedir. Köyde bulunan göletlerde bu alanda köylünün faydalandığı imkânlardandır.⁴⁷ Diğer taraftan köyde yer alan tarım amaçlı açılmış su kuyuları sayesinde sulu tarım yapılmaktadır. Eskisaray köyünün Beylerhan köyüne göre engebeli bir yapıya sahip olması çoğu tarım arazisinde sulama imkânlarını kısıtlamaktadır. Bu sebeple köyde sulama imkânı olmayan tarım arazilerinde kurak tarım da yapılmaktadır. Köydeki tarım arazilerinde ekilen hububat biçerdöverler sayesinde kaldırılmaktadır.

Her iki köyde, tarımda makineleşmenin yaygınlaşması ile birlikte tarımsal üretimi kolaylaştıran maliyetleri azaltıp, kârlılığını arttıran makineli tarım uygulamaktadır. Özellikle geniş tarım arazilerine sahip çiftçiler, traktör, pulluk, mibzer, pülverizatör gibi tarım alet ve makineleri alımına büyük önem vermekte, yeni alet ve makinelere sahip olmaya çalışmaktadırlar. Köylerin tarımda kullandıkları traktör sayılarını incelediğimizde düz arazilerin geniş yer tuttuğu Beylerhan köyünde 30 adet traktörün bulunduğu görülmüştür. Fakat Eskisaray köyünde ise bu sayı 19'a düşmektedir. Eskisaray köyünün arazi yapısının Beylerhan köyüne göre eğimli olması tarımda makineleşmeyi engellemiştir.

Köylerde tarımsal üretimde çeşitli gübreler kullanılmaktadır. Sonuç olarak araştırma sahası köyleri tarımsal alanlarda makineleşmeden faydalanmakta fakat Eskisaray köyü sulama alanında Beylerhan'a göre daha çok imkana sahip olmaktadır.

1.3- Tarım Ürünleri, Verimi ve Getirisi

Eskisaray köyünde, son derece verimli olan alüvyonal arazilerin geniş yer tutması ve sulama imkânlarının genişlemesi tarımsal verimliliğini arttırmaktadır.

⁴⁷ www.usakozelidaresi.gov.tr (25.10.2009)

Üreticilerden edinilen bilgilere göre, uygun hava şartlarında dekardan elde edilen buğday miktarı, 250 kilograma kadar çıkabilmektedir. Köyün sulamaya elverişli olmayan kıraç arazilerinde, % 50'lere varan verim kaybı yaşanmaktadır. İşlenebilir arazilerin % 60'nın sulamaya elverişli olduğu köyde, daha çok tahıl üretimi yapılmaktadır. Tahıl ekili araziler, tarımsal alanların % 67'sini oluşturmakta, geriye kalan alanlar ise sanayi bitkileri, baklagiller, yem bitkileri, sebze ve meyve gibi tarım ürünlerinin yetiştirilmesine ayrılmaktadır. Sulama esnasında yaşanan güçlükler ve yeni tarım ürünlerinin sınırlı kılması, sulu tarımın yaygınlaşmasını engellemektedir.

Beylerhan'daki mineral bakımından zengin tarım arazilerinden, uygun şartlar sağlandığında, bol miktarda tarım ürünü yetiştirilebilmektedir. Gerekli sulamanın, gübrelemenin ve ilaçlamanın yapıldığı, iklim koşullarının elverişli olduğu yıllarda, bir tarladan dönüm başına 300 kg. kadar tahıl ürünü elde edilmektedir. Haşhaş ekimi de sıkı bir denetim altında yapılmakta, aynı alana üst üste ekim yapılmasına izin verilmemektedir. Söz konusu sınırlamalar, alternatif tarımsal ürünler hakkında yeterli bilgiye sahip olmayan köy halkını sıkıntıya düşürmektedir. Tarım arazilerinin sulanamaması ve iklim şartlarının elverişsiz olması, tahıl üretiminin tercih edilmesine neden olmaktadır. Tahıl tarımına ayrılan arazilerin miktarı % 75'leri bulmaktadır. En fazla üretimi yapılan tahıl ürünleri buğday ve arpadır. Sulamaya fazla gereksinim duymayan baklagiller de tarımsal üretimde önemli bir yer tutmaktadır. Köylüler, sulama imkânına kavuşulması halinde tarımsal üretimde, % 100'ün üzerinde artış yaşanabileceğini ifade etmektedirler. Özellikle de bu yörede iyi yetişme koşullarına sahip olan fasulye tarımında, uygun sulama imkânları sağlandığında, geniş üretim kapasitesine sahip olunması beklenmektedir.

2- Hayvancılık

Hayvancılık, genellikle tarımsal faaliyetlerle birlikte yürütülen bir geçim kaynağıdır. Türkiye hayvan varlığı bakımından oldukça zengin bir ülkedir. Hayvan sayısı itibariyle, Avrupa'da 1. dünyada ise 7. sıradadır. Kırsal yerleşmelerde hayvancılık faaliyetleri, tarımsal etkinliklerle birlikte yapılmakta ve ülke

ekonomisinde önemli bir yer tutmaktadır.⁴⁸ Hayvan yetiştiricileri tarımsal kaynaklarını da bu sektöre uygun olarak yürütmektedirler.

Uşak'ta hayvan besiciliği özellikle kurban bayramında iç tüketime yönelik iç tüketime yönelik yapılmaktadır. Besicilik için hayvanlar çiftçilerden veya hayvan pazarından temin edilmektedir. Uşak'ta canlı hayvan borsası yoktur. Alt bölgelerde canlı hayvan pazarları kurulmaktadır. Uşak ilinde canlı hayvan ve et ürünleri pazarlamasında mevcut sorunların giderilmesi için canlı hayvan pazarlarının alt yapısı modernleştirilmeli (ahır, mezbaha, yem tedariki, nakliye hizmetleri gibi), pazarda her gün arz-talep durumuna göre kalite bazında tek bir fiyat belirlenmelidir. Gerek pazarda gerekse köylerde hayvanını satan üretici parasını tahsil etmede riskle karşılaşmaktadır.⁴⁹

Tarımsal faaliyetlerin ön planda olduğu Eskisaray köyünde, büyük ve küçükbaş hayvan yetiştiriciliğine verilen önem her geçen gün daha da artmaktadır. Bu artışta, sağlanan desteklemelerin ve pazarlama imkânlarındaki artışın etkisi büyüktür. Modern anlamda besihanelerin bulunmadığı köyde, hayvan yetiştiriciliği evlerin altında ya da hemen bitişiğinde inşa edilmiş ahırlarda yapılmaktadır. Hayvanlar, hava şartlarının çok soğuk geçtiği kış ayları hariç, meralarda ve hasadı yapılan tarlalarda otlatılmaktadır. Ucuz ve teminin kolay olan arpa ve buğday samanı, en fazla kullanılan hayvan yemidir. Sulanabilen arazilerinin bir kısmına yonca, korunga gibi yem bitkileri ekilmektedir. Bu yem bitkileri için verilen desteklemeler sayesinde, bu ürünlerin ekim alanları giderek yaygınlaşmaktadır. Hazır yem kullanımında da hızlı bir artış görülmektedir. Fakat yem fiyatlarındaki artışlar yetiştiricileri olumsuz etkilemektedir. Süt fiyatlarının düşüklüğü nedeniyle, hayvanların ihtiyaçlarının karşılanmasında güçlük çekilmektedir.

⁴⁸ Mustafa Tokyay, Gediz Şehrinin Coğrafi Etüdü, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon, 2000, s.81

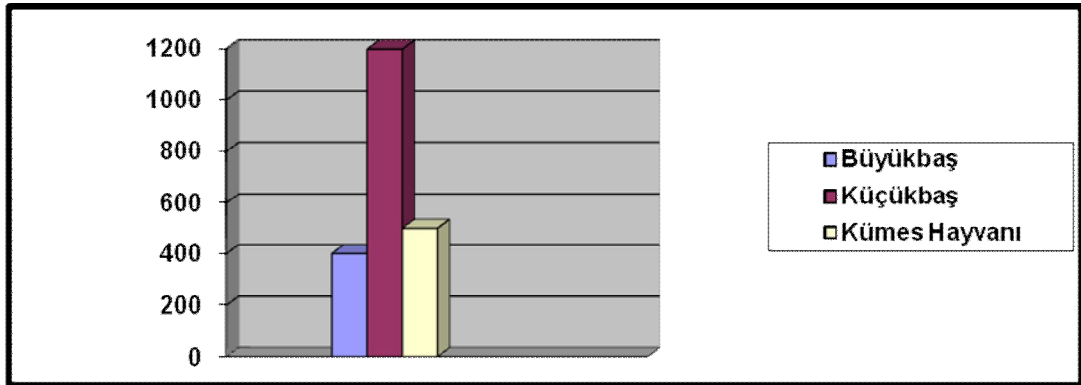
⁴⁹ Karakurt ve Diğerleri, a.g.e., s.44-45

Tablo 12: Eskisaray Köyündeki Hayvan Sayısı (2009).

Hayvan Üretim Türü	Hayvan Sayısı	Yüzde (%)
Büyükbaş Hayvancılık	400	19,04
Küçükbaş Hayvancılık	1200	57,14
Kümes Hayvancılığı	500	23,80
Toplam	2100	100

Kaynak: Uşak İl Özel İdaresi Köy Bilgi Envanteri ve Anketi Sonuçları (2009).

Hayvancılık, köyde ticari olarak yapılmamakta, daha çok ailelerin ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik olarak hayvan beslenmektedir. Hayvanlardan elde edilen sütün büyük bir bölümü, toptancılara verilmektedir. Bazı aileler ise elde ettikleri süttten, yoğurt, peynir, lor ve tereyağı yaparak, Uşak merkezinde kurulan semt pazarlarında ürünlerini değerlendirmeye çalışmaktadırlar.

**Şekil 11:** Eskisaray Köyündeki Hayvan Sayısı (2009)..

Köyde, büyük ve küçükbaş hayvancılığın yanında tavuk, kaz, hindi gibi kümes hayvanları da beslenmektedir. Evlerin önünde ya da ahırların bir köşesinde yapılan kümes hayvancılığı, ancak ailelerin ihtiyaçlarını karşılamaktadır. Bu hayvanlara, akşamları verilen az miktardaki yem dışında özel bir bakım yapılmamakta, çoğu zaman başıboş gezen hayvanlar, sokak ve tarlalarda kendileri yemlenmektedirler. Zaman zaman elde edilen, ihtiyaç fazlası hayvansal ürünler, Uşak merkezinde kurulan çarşamba pazarında satılmaktadır.

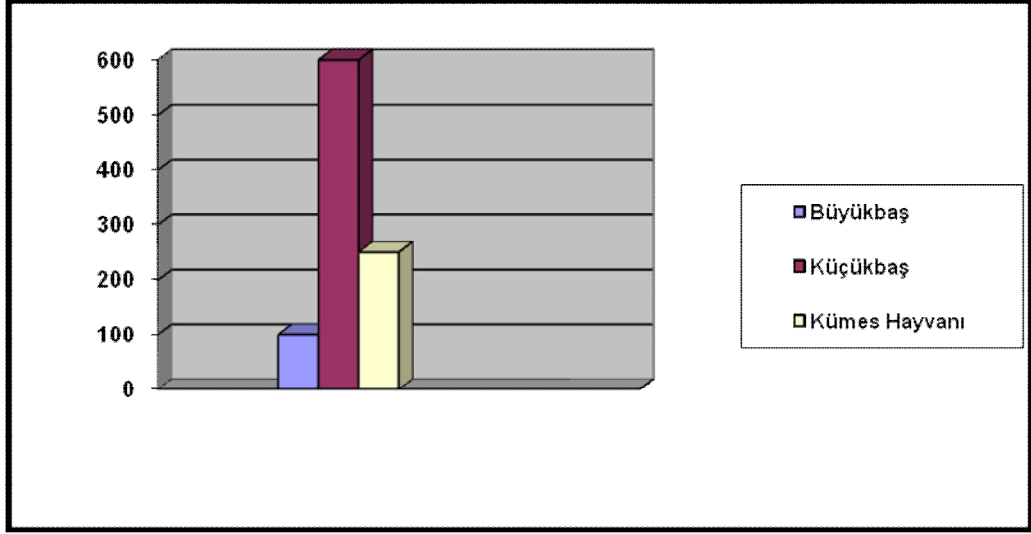
Eskisaray köyünün coğrafi özellikleri hayvancılığın gelişmesini olumlu yönde etkilemiştir. Özellikle de küçükbaş hayvancılık gelişme göstermiştir. Hayvan otlatmaya uygun yaylaların bulunduğu köyde, eski dönemlerden beri küçükbaş hayvancılık önemli bir geçim kaynağı olmuştur. Köyün hayvancılıktan elde ettiği günlük süt miktarı 1500 lt dir.

Tablo 13: Beylerhan Köyündeki Hayvan Sayısı (2009).

Hayvan Üretim Türü	Hayvan Sayısı	Yüzde (%)
Büyükbaş Hayvancılık	100	10,52
Küçükbaş Hayvancılık	600	63,15
Kümes Hayvancılığı	250	26,31
Toplam	950	100

Kaynak: Uşak İl Özel İdaresi Köy Bilgi Envanteri ve Anketi Sonuçları (2009).

Beylerhan köyünün çevre özellikleri hayvancılığın gelişmesini engellemiştir. Bu nedenle hayvancılığı geliştirmek amacı ile köy kalkındırma kooperatifi projesi hazırlanmaktadır. Köyde özellikle de küçükbaş hayvancılık gelişme göstermiştir. Hayvan otlatmaya uygun otlaklarda ve ekili arazilerde ekim sonrası otlatılmaktadır. Köyde, küçükbaş hayvancılık önemli bir geçim kaynağı olmuştur. 600 adet küçükbaş hayvan mevcuttur. Hayvancılıkla uğraşan insan sayısındaki azalışa bağlı olarak, küçükbaş hayvan sayısında da azalma meydana gelmiştir. Köyün hayvancılıktan elde ettiği günlük süt miktarı 1000 lt dir.



Şekil 12: Beylerhan Köyündeki Hayvan Sayısı (2009).

Küçükbaş hayvancılıkla geçinen aileler, ilkbaharla birlikte olatmaya çıkmakta, tarla işlerinin başladığı temmuz ayı sonlarına kadar hayvan olatılmaktadır. Büyükbaş hayvanlar eski tip ahırlarda yetiştirilmektedir. Köyde kümes hayvancılığı da gelişmemiştir. Uzun süren kış koşulları ve kümes hayvanları için gerekli olan yemin pahalı olması, ailelerin kümes hayvancılığı ile uğraşmamasına neden olmuştur. Bazı aileler, ancak kendi ihtiyaçlarını karşılayacak kadar tavuk ve hindi beslemekte, hatta pek çok aile tavuk eti ihtiyacını şehirden karşılamaktadır.

Araştırma sahasını oluşturan her iki köyde de tarımdan sonra hayvancılık geçim kaynağı olarak göze çarpmaktadır. Fakat Eskisaray köyü çevre koşulları açısından hayvancılığa daha uygun olması avantajına dayalı olarak Beylerhan köyünden daha fazla hayvancılıkla uğraşmaktadır. Beylerhan köyü ise yine çevre faktörlerine dayalı olarak daha az hayvan sayısına sahiptir.

3- Sanayi

Sanayi, hammaddeden mamul madde meydana getirmek için yapılan faaliyetler ve kullanılan araçlar olarak tanımlanabilir. Geniş anlamda sanayi kâr sağlayıcı her türlü mal ve hizmet üretimini ifade eder.⁵⁰

Nasıl tanımlanırsa tanımlansın, imalat en önemli faaliyet, sanayici de toplumda en önemli işleve sahip insan konumundadır.⁵¹ Tarihte devrim diye adlandırılan çok sayıda gelişme vardır. Ancak bunların hiçbiri 18. asrın sonlarına doğru İngiltere’de yaşanan sanayi devrimi kadar ferdi ve toplumu şekillendirmemiştir. Sanayi devrimi sayesinde elle yapılan üretimin yerini makinelerle yapılan imalat almış ve bunun sonucunda tarım toplumundan sanayi toplumuna geçilmiştir. Ondan sonra ekonomik ve sosyal gelişmelerin hızı ve çapı giderek yükselmiş ve bugünkü karmaşık ekonomi ve sosyal topluma ulaşılmıştır.

Teknolojik gelişmenin izlerini taşımayan nüfusun tamamına yakın bir ekseriyeti ziraatla hayatını kazanan ve iş bölümünün tam manası ile gerçekleşmediği görülür.⁵² Yirminci yüzyıl ortalarının gelişmiş ya da ileri olarak adlandırılan ülkelerin insanların hayat standartları ile günümüzün gelişmemiş ya da geri ülkelerindeki standartlar arasındaki çarpıcı farklılık esas olarak birincilerin sanayileşmiş, ikincilerin ise sanayileşmemiş olmasından kaynaklanmaktadır.⁵³

Gelişmemiş ya da az gelişmiş toplumlarda halkın büyük çoğunluğunu kırsal alanlarda yaşamakta kesim oluşturur. Toplum çeşitli tabakalardan oluşmaktadır. Toplumsal tabakanın alt kısmının okuma-yazma oranı çok düşük seviyelerdedir. Zaten böyle toplumlarda kültür genellikle bir azınlığın ayrıcalığı olarak görülmektedir. Geçmişte ve günümüzde sanayileşmenin gerçekleştirilebilmesi için toplumda olan ve olması gereken değişimleri ifade etmek amacıyla Batılılaşma, Çağdaşlaşma, Modernleşme, gelişme ve kalkınma gibi kavramlar kullanılmaktadır.⁵⁴

⁵⁰ www.canaktan.org (25.10.2009)

⁵¹ www.ito.org.tr (25.10.2009)

⁵² Kurtkan Amiran Bilgeseven, Köy Sosyolojisi, Filiz Kitabevi, İstanbul, 1988, s. 82.

⁵³ Deane Phyllis, İlk Sanayi İnkılabı,(Çev: Tevfik Güran), Türk Tarih Kurumu Yayınevi, Ankara, 1994, s.2.

⁵⁴ Tekin Özkul, “Sosyal Gelişme Açısından Sanayileşme-Kültür ve İktisadi Zihniyet”, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı:1, 1995, s.237

Sanayi öncesi ekonomilere baktığımızda ekonominin belirli alanlarda geliştiğini söyleyebiliriz. Sanayileşmenin sağlanmış olduğu toplumlarda ise ekonomik gelişmeler toplum içerisinde çeşitlilikler göstermiştir.

Hammaddenin işlenerek yarı mamul ya da mamul madde haline dönüştürülmesini kapsayan sanayi faaliyetleri çalışma sahasında giderek gelişmektedir. Sanayinin gelişmesinde etkili olan sermaye, ulaşım, hammadde, enerji, iş gücü ve pazarlama faaliyetleri gibi unsurların kolay elde edilir ve uygulanır olması ölçüsünde bu alandan gelen kazançta fazla olmakta ve sahanın gelişmesinde en önemli rolü oynamaktadır. Özellikle tarım ürünlerine ait hammaddenin kolay elde edilmesi, yer şekillerinin ulaşımı kolaylaştırması, önemli kara ve demiryolları üzerinde olması, çalışabilecek yaştaki nüfusun fazla olması, ulaşım şartlarının uygun olmasından dolayı pazarlama olanaklarının iyi olması, inceleme alanında sanayinin kurulup, büyümesini sağlamıştır. Çalışma sahasındaki köylerin sanayi ile olan bağı üretim yapılan ürünler, yetiştirilen hayvanlar ve iş sahası açısından önem kazanmaktadır.

3.1- Sanayinin Nüfusla İlişkisi

Kaynak üreten ve kaynak tüketen Özelliklerinden dolayı nüfus, iktisat teorilerinin en önemli çalışma alanlarından biri olmuştur. İktisadi büyüme ve gelişmenin ana unsuru olarak öne çıkan nüfustur. Ortaçağ Feodal Avrupa’da, Osmanlı ekonomisinde ve Sanayi Devrimi sonrasında günümüze nüfus ve iktisadi yapı etkileşim içinde olduğundan birçok teori geliştirilmiştir.⁵⁵

Nüfus kavramı; ekonomik, siyasi, askeri ve sosyal açıdan ülkeler açısından çok büyük önem taşımaktadır. Bir ülkenin sahip olduğu insan gücünü belirlemekte nüfus en önemli etkidir. Bu çalışmada nüfusun teorik yönü ile nüfusun Türkiye’deki durumu incelenmiştir. Kısaca özetlemek gerekirse, Türkiye’nin sahip olduğu demografik göstergeler içinde gelişmiş ülkelere göre ölüm oranı yönünden daha olumlu durumda olmasına karşılık; doğum ve nüfus artış oranı yönünden daha

⁵⁵ Hüseyin Haşimi Güneş, “İktisat Tarihi Açısından Nüfus Teorileri ve Politikaları” Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:8, Sayı:28, 2009, s.127

olumsuz bir durum söz konusudur. Türkiye açısından en olumsuz demografik göstergelerin başında ise bebek ölüm oranının yüksekliği yer almaktadır.⁵⁶

Araştırma sahasını oluşturan köylerde nüfus sanayi ilişkisine baktığımızda her iki köyde de sanayi alanında çalışan işgücü varlığından söz edilebilir. Fakat Beylerhan köyü hemen yakınında yer alan Uşak Organize Sanayi sayesinde Eskisaray köyüne göre daha fazla sanayi iş gücüne sahiptir. Beylerhan köyünde yaşayan 60 kişi organize sanayi sitesinde çalışmaktadır. Eskisaray köyünde ise 25 kişi sanayi sitesinde çalışmaktadır.

3.2- Sanayinin Tarımla İlişkisi

Nüfusun büyük çoğunluğunun gizli işsiz halinde toplandığı tarım sektörü; sanayi sektörüne işgücü arz eden bir depo görevi görür. Böylece sanayi sektöründe yeni kurulacak fabrikalarla, genişleme yoluna giden eski fabrikalar; herhangi bir güçlükle karşılaşmadan ihtiyaç duydukları niteliksiz emeği tarım sektöründen sağlayabilirler. En az geçim ücreti dolayında bir ücret için emek arzı sınırsızdır. Tarım sektöründeki birikmiş işgücünden, kalkınma hızını artırmak için yararlanmak mümkündür.⁵⁷

Köylerdeki, daha açık bir deyişle tarımsal işgücü fazlasını bu tür yerleşim yerlerinden koparıp, sanayinin genişlediği kentsel alanlara getirmek ve yerleşmelerini sağlamak pek kolay olmamaktadır. Çünkü bir tarım işçisini sanayi işçisi haline getirebilmek için yapılacak yatırım çok büyük miktarları gerektirmektedir. Köydeki bir tarım işçisinin kente geldiği zaman iş bulup çalışma olanaklarına kavuşturulabilmesi, devletin önemli yatırımları yapmasını gerektirir.

Kırsal yerleri olduğu gibi geliştirmek ve oralara iş olanakları götürmek en uygun yol olarak görülmektedir. Tarım kesiminde işsizliği azaltıcı diğer önlemler

⁵⁶ <http://www.mevzuatdergisi.com/2003/06a/02.htm> (25.10.2009)

⁵⁷ <http://www.mevzuatdergisi.com/2003/06a/02.htm> (25.10.2009)

olarak küçük firmaların ve işletmelerin birleşmesi ve ekilebilir toprakların genişletilmesi gösterilebilir. Bunlardan başka, özel kesim üzerindeki bazı psikolojik etkenler kaldırılmalı, yatırımı teşvik edici yollar benimsenmeli, böylelikle özel kesimin yatırım fonlarının artırılması yoluna gidilmelidir. Bununla beraber vergi açıkları kapatılmalı, köklü bir denetim uygulanmalı ve elde edilen vergi fazlalığı yatırımlara bağlanmalıdır.⁵⁸

Sanayinin Tarımla İlişkisi araştırma sahasında yer alan Eskisaray ve Beylerhan köyleri açısından önemli bir yere sahiptir. Nitekim her iki köyde ürettiği tarımsal ürünleri sanayi işletmelerine vermektedir. Diğer taraftan hayvansal ürünlerini yine sanayi işletmelerine vermektedir.

3.3- Sanayinin Yerleşmeyle İlişkisi

Sanayi alanlarının ileride yerleşim alanlarına dönüşeceği varsayımıyla kapatılması (arazi spekülasyonu) hızla büyüyen kentlerde önemli bir sorundur. Ancak hızlı kentleşmenin yarattığı asıl sorunlar olan istihdam, konut, sağlık, eğitim, altyapı gibi sorunların çözümünü kolaylaştırmak için tarım sektöründen, kırsal kesimden kente göç hızının düşürülmesi gerekmektedir. Bunun için de genel sosyo-ekonomik politikalar içerisinde tarım sektörünün yerini önemle ele almak gerekir.⁵⁹

Araştırma sahasını teşkil eden her iki köyde, tarım ve hayvancılık sektörlerinde meydana gelen değişmelere bağlı olarak, insan gücüne duyulan ihtiyaç giderek azalmıştır. Buna, parçalı ve verasetli arazilerin fazla olması, hayvancılık maliyetlerindeki sürekli artış ve ekonomik sıkıntılar da eklenince, köyde yaşayan insanlar, tarım dışı ekonomik etkinliklere yönelmeye başlamışlardır. İş gücü ihtiyacının fazla olduğu çeşitli endüstri kuruluşlarına yönelen bu insanlar, sanayi merkezlerini iş gücü olarak beslemişlerdir.⁶⁰ Bu etkenler yerleşme ile sanayi arasında doğrudan bir ilişki meydana getirmiştir. Köylerden kent merkezine ve diğer kentlere göçlere sebep olmuştur.

⁵⁸ Koray Başol, Demografi, Anadolu Matbaası, İzmir, 1994, s.188

⁵⁹ Ruşen Keleş, Kentleşme Politikası, İmge Kitabevi, Ankara, 1996, s.106-107

⁶⁰ Tümertekin, Ekonomik Coğrafya, s.411

3.4- Sanayinin Gelir Düzeyiyle İlişkisi

Kırsal yerleşmelerdeki sosyal yaşam koşullarının temel belirleyicisi, toplumun kişilere yüklediği sosyal rollerdir. Toplumsal rollerin belirlenmesinde örf ve adetlerin etkisi son derece büyüktür. İnsanlar arası ilişkiler daha sıcak ve şahsidir. Yardımlaşma ve dayanışma davranışları, fertler için bir nevi toplumsal sigorta görevi taşımaktadır. İnsanların gelir kaynakları ve eğitimleri toplumsal hayattaki statülerini de yakından ilgilendirmektedir. Köy insanının davranışları ve yaşam tarzı, bu ilişkiler ışığında şekillenmektedir.

Tarım sektörü, özellikle gelişmekte olan ülkelerin sanayileşmesi için gerekli hammaddeleri üreterek, tarıma dayalı sanayilerin gelişmesine zemin ve kaynak hazırlar. Sanayileşme sürecinin sonraki aşamalarında tarım dışı kesimlerdeki nüfus artışı sonucu oluşan gıda maddeleri talebi artışı, tarımsal ürün arzının artırılmasını gerekli kılar. Sanayileşme düzeyi arttıkça yükselen gelir düzeyi, beslenmeye verilen önemi artırmaktadır.⁶¹

Tarım kesiminde gelir düzeyinin düşük, marjinal tüketim eğiliminin yüksek ve marjinal tasarruf eğiliminin düşük olması göz önüne alındığında bu kesimde sermaye birikiminin oluşamayacağı düşünülebilir. Bu nedenle, tarım sektöründe ancak zorunlu tasarruflardan söz edilebilir. Zorunlu tasarrufların başında tarım kesiminden alınacak vergiler gelir. Ancak tarımsal gelir dağılımında dengesizlikler vardır. Özellikle sanayileşmenin ilk dönemlerinde kentleşme, gelir ve nüfus artışı sonucu oluşan tarım ürünleri talep artışları ilk aşamada büyük çiftçilerin gelirlerini yükseltmiştir. Bu süreçte tarım sektöründe biriken fonlar toprak alımı yerine büyük kentlere ve buna bağlı olarak sanayi kesimine doğru kayma eğilimi göstermiştir.

Tarımdan sanayiye kaynak aktarımında toprak reformları, arazi sahiplerinin artan gelirlerini topraklarını genişletmek yerine sanayi yatırımlarına yönlendirmelerinde önemli bir etken olarak sanayileşmenin dolaylı destekleyicisi olmuştur. Araştırma sahasını teşkil eden her iki köyde de ilköğretim sonrasında herhangi bir okula kaydolmayan genç yetişkinler, aile ekonomisine katkıda bulunmak için, kent merkezindeki fabrikalarda işçi olarak çalışmaya başlamaktadır.

⁶¹ Gürler, Karkacier ve Şimşek, 1995, 109

Deri, dokuma ve tekstil sektöründeki hareketliliğe bağlı olarak, şehirde çalışan insan sayısı da sürekli olarak değişmektedir. Yaşanan ekonomik krizler ve fabrikalarda çalıştırılmak için kalifiye elemanların tercih edilmesi, kent merkezindeki iş imkânlarına bağımlı olan köylüleri olumsuz etkilemektedir. İki köyden de Uşak Organize Sanayi'nde çalışanların gelir düzeylerinin köyde tarımla uğraşanlardan daha iyi olduğu gözlenmiştir.

D- ULAŞIM AÇISINDAN

Günümüzde ulaşım kavramı birçok ulaşım aracını ve biçimini çağrıştırmaktadır. Türkiye'de en çok kullanılan ulaşım alanı karayolları ve en çok kullanılan araçlar da motorlu taşıtlardır. Ulaşım, kara yolları ve motorlu araçlar kavramları ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan tüm toplumu ilgilendiren bir ilişkiler ağı oluşturmaktadır.⁶² Ekonomik coğrafyanın önemli bir kolu olan ulaşım; insan, hayvan ve eşyaların bir yerden başka bir yere taşınması anlamına gelmektedir.⁶³

Beylerhan köyünün kent merkeziyle ilişkisi Kütahya-Uşak Yolu üzerinden geçen otobüs ve minibüslerle sağlanmaktadır. Pazar günleri hariç, sabah 7.00'dan akşam saat 18.00'e kadar gidiş dönüş yapılabilir. Bunun dışında şahıslara ait araçlarla da şehre ulaşım sağlanmaktadır. İlköğretimde okumakta olan öğrenciler bağlı oldukları Uşak Kurtuluş İlköğretim Okuluna iki servisle taşınmalı eğitim sistemi dâhilinde mümkün olmaktadır.

Beylerhan köyünün, kent merkezi ile bağlantısını sağlayan karayolu Uşak-Kütahya karayolu ile başlayıp Uşak-İzmir yolu ile devam ederek Uşak kent merkezine ulaşılmaktadır. Köyün diğer batıdaki köylerle ulaşımını sağlayan yolda asfalttır. Fakat kış aylarında tahrip olmakta ve kapanmaktadır. Bu gibi durumlarda Uşak İl Özel İdaresi Müdürlüğü'ne bağlı ekipler tarafından onarım yol açma ve tamir işlemleri yapılmaktadır.

⁶² http://www.egm.gov.tr/egitim/dergi/eskisayi/41/web/diger/Doc_Dr_Ali_Riza_ABAY_Pinar_YAZG_AN.htm (25.10.2009)

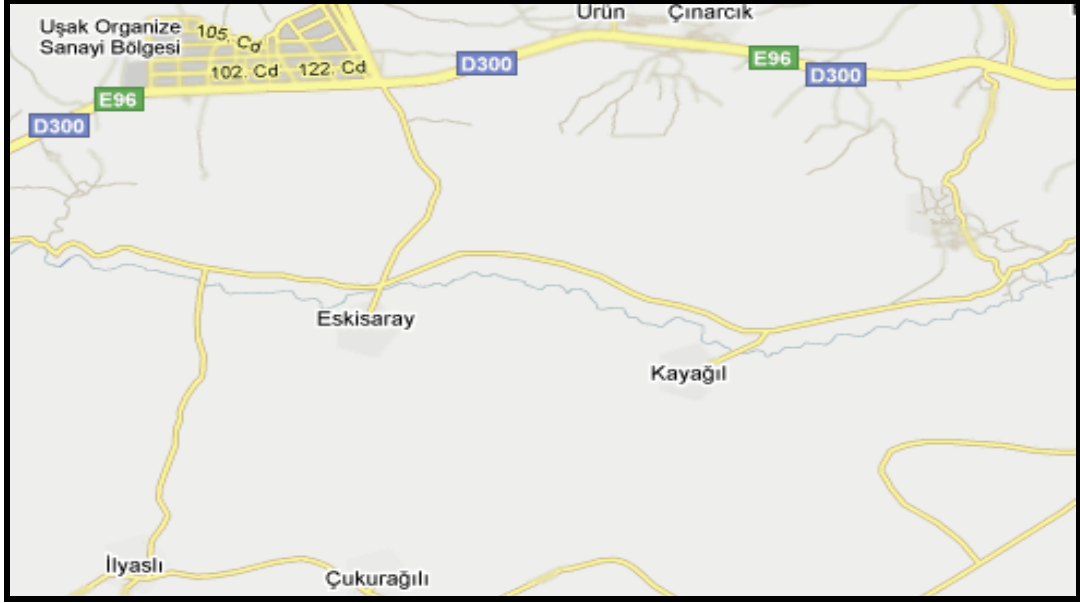
⁶³ Erol Tümertekin ve Nazmiye Özgüç, Ulaşım Coğrafyası, İstanbul Üniversitesi Coğrafya Enstitüsü Yayınları, İstanbul, 1987, s.1



Şekil 13: Beylerhan Köyü Ulaşım Haritası.

Kaynak: <http://www.neredennereye.com/harita/usak/> (25.10.2009)

Hem Uşak-Kütahya hem de Uşak-İzmir yoluna yakınlığı ve ayrıca Uşak Organize Sanayi Bölgesinin köye yakın olması köyün ulaşım sorununu ortadan kaldırmaktadır. Köylüler Organize Sanayi işletmelerine ait servisleri de kullanmaktadır. Uşak il merkezine 20 km, uzaklıkta bir tepe eteğine kurulmuş bir görünümü olan Eskisaray köyünde ulaşım genellikle, güneydeki İlyaslı kasabasına ait minibüslerle yapılmaktadır. Otomobil sayısı nüfusa oranla çok azdır. Köylüler, otomobil yerine daha kullanışlı olan traktör satın almayı tercih etmektedir. Uşak merkeze, her sabah saat 07.00'da İlyaslı kasabasından minibüs hareket etmekte, bu araçlar İlyaslı kasabasından sonra Eskisaray yakınından geçmektedir. Minibüsün köye dönüş saati ise 17.30'dur.



Şekil 14: Eskisaray Köyü Ulaşım Yolları.

Kaynak: <http://www.neredennereye.com/harita/usak/> (25.10.2009)

Eskisaray köyünde ilköğretim öğrencileri, taşınmalı eğitim kapsamında, 7 km. uzaklıktaki İlyaslı Kasabası İlköğretim Okulu'na taşınmaktadır. Bu güzergâh üzerinde de hava koşullarına bağlı olarak, ulaşımda aksamalar yaşanabilmektedir. Eskisaray köyü ulaşımında zaman zaman bazı zorluklar yaşanmaktadır. İl merkezi ile köy arasındaki yollar asfaltla kaplı olmakla birlikte, iklim koşullarının etkisi altında kalmaktadır. Kent merkezine giden yolun eğimli bir yamaç güzergâhını takip etmesi, şiddetli yağışlarda yoldan su akması kenarlardan getirdiği kum taş vb. şeylerden dolayı geçici olarak trafiğe kapanmasına neden olmaktadır. Bu durum, asfalt kaplamaya zarar vermekte ve yolda çökmeler meydana getirmektedir. Yolda meydana gelen zararın fazla olmasının en büyük nedeni ise, yol kenarlarında su tahliye sisteminin bulunmamasıdır.

Eskisaray köyünden Uşak merkeze iki ulaşım yolu takip edilmektedir. Bunlardan biri Karaağaç Yolu olarak bilinen yoldur. Yol asfalt fakat dardır. Diğer yol ise Organize Sanayi ve Uşak-İzmir yoluna kadar olan yoldur. Bu yol asfalttır ve Uşak-İzmir yoluna kadar kuzey istikametini izler daha sonra Uşak-İzmir yolundan doğuya Uşak merkeze ulaşır.

Her iki köyde karşılaştırıldığında da Beylerhan köyünün ulaşımı Eskisaray köyüne göre daha kolay ve kısadır. Eskisaray köyünün içeride kalması ulaşım sorunlarının oluşmasına sebep olabilmektedir. Diğer taraftan önceden Eskisaray köyü yakınından geçen Uşak – İzmir yolunun şimdi farklı bir güzergâhta olması köyün gelişmişlik kriterlerinde değişimlere yol açmıştır.

E- EĞİTİM AÇISINDAN

Genel eğitim kavramı ilim, irfan, öğrenim, bakım veya yetiştirme süreçlerinin neredeyse bütünüdür. Genel olarak eğitimden bahsedildiği zaman okula gitme ve öğretim kastedilir.⁶⁴

Eğitim, sadece okuryazar olma ya da ilköğretime devam etme ile tanımlanamayacak kadar geniş bir olgudur. Eğitimi, bilgi, beceri, yetenek ve duyguları geliştirme çabalarının bütünü olarak tanımlamak daha doğrudur. Bireyin yaşadığı topluma uyum sağlaması ve topluma katkıda bulunması da etkili bir eğitim ile mümkün olabilmektedir. Bireylerdeki asıl davranış değişiklikleri, ilköğretim ikinci kademedede belirginleşmeye başlamakta, sonraki eğitim basamaklarında edinilen bilgi ve davranışlar daha fazla kalıcı olmaktadır.⁶⁵

Türkiye’de eğitimin sayısal yetersizliğine dair tespitlerin çoğu uluslar arası mukayeselerden çıkarılmaktadır. Uluslar arası karşılaştırmalar, eğitimin yetersizliği konusunda başvurulabilecek önemli bir ölçüden. Uluslar arası mukayeseler özellikle okur-yazar oranı, çeşitli kademeler itibariyle okullaşma oranı, bilimsel yayın, öğretmen/öğrenci oranı, öğrenci başına fiziki mekân, öğrenci başına (cari) harcama, sınıf başına öğrenci sayısı olarak yapılmaya müsaittir. Türk Milli Eğitim Sistemi ve yıllar itibariyle gelişimi konusunda en kötümser verileri uluslararası mukayeseler ortaya koymaktadır.⁶⁶

⁶⁴ Ahmet Yayla, “Eğitim Kavramının Etik Açısından Analizi” Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Elektronik Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt:11, Sayı:1, <http://efdergi.yyu.edu.tr> (25.10.2009)

⁶⁵ Aykut Toros, Mahir Ulusoy, Banu Ergöçmen, Ulusal Çevre Eylem Planı Nüfus ve Çevre, 2005, s.8, www.ekutup.dpt.gov.tr/cevre/eylemplan/torosa.pdf, (25.10.2009)

⁶⁶ Metin Karakurt ve Diğerleri, a.g.e., s.37

Cumhuriyetin ilan edildiği 1923-1924 öğretim yılından 2000-2001 eğitim ve öğretim yılına kadar 78 yıl geçmiştir. Bu süre içerisinde Türkiye’de ortaöğretimde 3799 olan öğrenci sayısı 559 kat artarak 559’a genel orta öğretim de 1241 olan öğrenci sayısı 999 kat artarak 1.324.083’e, meslek ve teknik orta öğretimde 2558 olan öğrenci sayısı 346 kat artarak 804.874’e ulaşmıştır. Bu artışa karşın dünyanın gelişmiş ülkeleriyle ülkemizi karşılaştırdığımız zaman ülkemizde orta öğretimde ve yüksek öğretimde okullaşma oranı yetersiz kalmaktadır.⁶⁷

2003–2004 Öğretim Yılı verilerine göre; ülkemizde okul başına düşen öğrenci sayısı 26,1, şube başına düşen öğrenci sayısı ise ortalama 15,7’dir.Uşak İlinde okulöncesi eğitim Türkiye ve Ege Bölgesinin çok altındadır.

Tablo 14: Ortaöğretim Öğrenim İstatistikleri (2009).

	Orta Öğretim (Genel)			Orta Öğretim (Mesleki)		
	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Okul Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Okul Sayısı
Türkiye	1.963.998	86.051	2.831	146.713	73.998	3.681
Ege	208.322	13.268	321	48.770	11.889	395
Uşak	6.451	656	17	6.147	340	17

Kaynak: TÜİK Verileri (2009).

Araştırma sahasını oluşturan köylere baktığımızda her iki köyünde ilköğretim okulu mevcut olmakla birlikte her iki köy de taşınmalı eğitimle başka okula öğrenci göndermektedir. Yukarıda da bahsettiğimiz gibi Alan çalışması yapılan köylerde eğitim düzeylerinde Beylerhan köyünün daha üst seviyede olduğu görülmüştür.

⁶⁷ Metin Karakurt ve Diğerleri, a.g.e., s.38

F- GELİR DÜZEYİ AÇISINDAN

Beylerhan köyünde yapılan anket ve mülâkatlarda, bir ailenin yıllık gelirinin 5000 TL ile 12500 TL arasında, değiştiği tespit edilmiştir. Ailelerin yıllık gideri ise 5000 TL ile 10.000 TL arasında değişmektedir. Harcanan emeğe göre elde edilen kar marjı oldukça düşüktür. Bunun en önemli sebebi, tarım ve hayvancılık maliyetlerindeki hızlı artıştır. Köyde yaşamakta olan insanların kira parası ödememesi ve gıda ihtiyaçlarının önemli bir kısmını kendisinin tedarik etmesi, geçim şartlarını kolaylaştırmaktadır.

Eskisaray köyünde yapılan anket ve mülâkatlarda, bir ailenin yıllık gelirinin 4000 TL ile 12500 TL arasında, değiştiği tespit edilmiştir. Hayvancılık ve tarım alanındaki maliyetlerin yükselmesi bu alanlarda uğraşan köydeki gelir düzeyini de etkilemiştir. Köyde insanların kira ödememesi ve gıda ihtiyaçlarının önemli bir kısmını kendilerinin yaz aylarında tedarik etmesi, geçim şartlarını kolaylaştırmaktadır.

Diğer taraftan Gelir seviyesinin ve kalkınmanın en önemli göstergelerinden biri de insanların sahip olduğu elektrikli alet sayısıdır. Köy halkının gelir düzeyi ve eğitim durumu yükseldikçe elektronik eşyalara olan ilgisi de artmaktadır. Yapılan anket çalışmalarında, her iki köyde de hemen her evde bulunan televizyon, buzdolabı, çamaşır makinesi gibi beyaz eşyaların yanında, uydu anteni, şofben, cep telefonu, vcd ve müzik seti kullanımında artış görüldüğü tespit edilmiştir.

Araştırma sonuçları gelir seviyesi oranında Beylerhan köyünün Eskisaray köyüne göre daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bunun sebebi olarak Beylerhan köyünün daha çok sanayi iş gücüne sahip olmasının etkisi görülmektedir.

G- SAĞLIK KOŞULLARI AÇISINDAN

Kişinin yaşam, varlığını koruma ve güvenliğinin sağlanması hakkı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında yer almıştır; bu hak sosyal güvenliğin sağlanması ile gerçekleşecektir. Sosyal güvenlik, toplumdaki tüm bireylerin sosyal risklere karşı

korunmasıdır. En önemli sosyal haklardan biri sağlık hizmetlerinden yararlanma hakkıdır.⁶⁸

Sağlık Hizmetleri, kişinin bedenen ve ruhen tam bir iyilik halinde yer olması amacıyla yürütülen koruyucu, tedavi edici ve rehabilite edici faaliyetlerin bir bütünüdür. Bu nedenle sağlık hizmetlerinin herkese, eşit, ulaşılabilir ve memnuniyet sağlayacak bir düzeyde verilmesi gerekir. Ancak, bu hizmetlerin, hizmeti alması beklenen kişilerce kabul edilebilir ve kullanılabilir olmalıdır. Toplumun kültürüne, alışkanlıklarına ve beklentilerine uygun olmayan sağlık hizmetleri, toplum tarafından benimsenmez ve kullanılmaz. Başka bir ifade ile, sağlık hizmetlerinin planlanmasında ve yürütülmesinde toplumun özelliklerinin ve beklentilerinin bilinmesi ve bunların dikkate alınması, sağlık hizmetlerinin kullanımını ve verimini artırır.⁶⁹

Eğitim ve sağlık sorunlarını çözen ülkelerin kalkınmış oldukları kabul edilmektedir. Toplumun sağlık sorunlarını en iyi şekilde çözmek, sistemlerin öncelikli bir politikaları olmalıdır. Bunun bilincinde olan toplumlar, yeterli, her kesime, eşit şekilde sağlık hizmeti sunabilmek için çeşitli önlemler almışlar ve uygulamaya başlamışlardır.⁷⁰

Uşak halkına sağlık hizmetleri veren teşhis tedavi bakım ve yataklı tedavi hizmetleri yapan sağlık kuruluşları mevcut olup, bunlar yetersiz seviyededir. İl Merkezinde 1 adet, Banaz, Eşme, Karahallı, Sivasslı ilçelerinde 1'er adet toplam 5 Devlet Hastanesi, 1 adet S.S.K Hastanesi 2 adet Özel Hastane bulunmaktadır. Uşak İlinde ayrıca 1 Sağlık Merkezi, 51 Sağlık Ocağı, 94 Sağlık Evi, 1 Verem Savaş Dispanseri, 1 Halk Sağlığı Laboratuvarı ve 1 AÇSAP Merkezi bulunmaktadır.

⁶⁸ Perihan Velioglu, Sağlık Kurumları Yönetimi, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 1998, s.64

⁶⁹Zafer Öztekin, "Birinci Basamak Sağlık Hizmetlerinde Kalite Kavramı", Birinci Basamak Sağlık Hizmetlerinde Toplam Kalite Yönetimi Sempozyumu, Haberal Eğitim Vakfı Yayınları, Ankara, 1996, s.37

⁷⁰ Velioglu, a.g.e., s.64

Tablo 15: Kamu, Özel ve SSK ‘ya Bağlı Hastane ve Yatak Sayısı ile Sağlık Merkezi (2008).

SAĞLIK	TÜRKİYE	EGE	UŞAK
Hastane Sayısı	1.253	187	9
Kamu(1)	901	134	6
Özel	247	32	2
SSK	121	22	1
Yatak Sayısı	175.266	23.502	720
Kamu(1)	136.309	18.392	695
Özel	11.834	1.363	20
SSK	29.157	4.025	204
Sağlık Merkezi	151	19	1
Tedavi Edilen	1.271.005	164.479	43.149

Kaynak: www.saglik.gov.tr.

Araştırma sahasını oluşturan köylerden Beylerhan köyünde sağlık ocağı bulunmamaktadır. Köy halkı hemen yakınındaki Uşak Organize Sanayi sağlık ocağından yararlanmaktadır. Köyde çevresel koşullardan meydana gelen her hangi bir salgın bulunmamaktadır.

Araştırma sahasını oluşturan köylerden Eskisaray köyünde de sağlık ocağı bulunmamaktadır. Köy halkı 7 km uzaklıktaki İlyaslı Kasabası sağlık ocağından yararlanmaktadır. Köyde çevresel koşullardan meydana gelen her hangi bir salgın bulunmamaktadır. Fakat köydeki ölümlerde kanser hastalarındaki artış sonrasında su ve toprak analizleri yapılmış ve analizler sonrasında su ve toprak ta her hangi bir riske rastlanmamıştır.

Sağlık koşulları değerlendirildiğinde Beylerhan köyünün yararlandığı sağlık kuruluşu yakınlığı dolayısıyla daha uygun olarak görülmektedir. Diğer taraftan Eskisaray köyünde ise sağlık ocağının uzak olması köy halkının yaptığı anketlerde göz önünde bulundurulduğunda küçük rahatsızlık olarak görülen şikâyetler için sağlık ocağına gitmek yerine geçmişten gelen tedavi yöntemleri uygulanabilmektedir.

H- ALTYAPI KOŞULLARI AÇISINDAN

Araştırma sahasını oluşturan her iki köyde de ulaşımın sağlanabilmesi için asfalt yol bulunmaktadır. Köy merkezlerindeki yollar ise tamamen asfalt değildir. Köy meydanları ve önemli alanlara yakın tarihte Uşak İl özel idaresi tarafından parke taş döşenmiştir. İki köyün de su şebekesi yer almaktadır. Her iki köyde de kuraklık nedeniyle içme ve kullanma suyu temininde güçlükler yaşanabileceği, bu gibi durumlarda şebeke suyuna alternatif olarak dere, nehir, göl, baraj suyu gibi yüzeysel su kaynakları ile kuyu gibi denetimsiz ve kontrolsüz su kaynaklarından su ihtiyaçları karşılanabilecek düzeydedir. Su kaynaklı ve su kıtlığında oluşabilecek hastalıklar konusunda çalışmalar yapılmıştır. Araştırma sahasını oluşturan her iki köy de yeterli ve güvenli içme ve kullanma suyu temin etmek için şebeke suyu tahlillerini yaptırmıştır. 2004 yılı sonrasında yine her iki köyde de Uşak İl Özel İdaresi tarafından kanalizasyon çalışmaları yapılmıştır. Genel olarak alt yapı konusunda köylerin ikisi de benzerlik göstermekte ve aynı yatırımlardan faydalanmaktadır.

SONUÇ

Geçmişten beri Türkiye’de kırsal yatırım faaliyetleri sürekli olarak sorunların odağında olmuştur. Özellikle dağınık ve az nüfuslu kırsal yerleşmelerde gelişmişlik seviyesi daha alt düzeylerde kalmıştır. Olumsuz çevre şartları ve ekonomik sorunlar, günümüzde de yatırım hizmetlerinin aksamasına neden olmaktadır. Bu açıdan bakıldığında Uşak ili Merkez ilçesine bağlı Beylerhan ve Eskisaray Köylerinin gelişmişlik düzeylerinin karşılaştırılması kırsal alandaki yatırım faaliyetlerinin daha sağlıklı yapılması için önemlidir.

Bu çalışma, kırsal yerleşmelerin gelişmişlik seviyelerinin karşılaştırılmasına yönelik bir incelemedir. Söz konusu çalışmada, Uşak ili merkez ilçeye bağlı Beylerhan köyü ve yine merkez ilçeye bağlı Eskisaray köyleri örneklem olarak alınmıştır. Belge taraması, gözlem, anket ve mülakat teknikleri ile toplanan bilgiler karşılaştırmalı olarak tasnif edilmiştir. Ek olarak görsel çalışmalara yer verilmiş, çekilen fotoğraflarla belgeleme yapılmıştır. Bu veriler ışığında elde edilen sonuçlar ve sorunlara getirilen çözüm önerileri bu bölümde açıklanmaya çalışılmıştır.

Uşak iline göre batıda yer alan ve uzaklıkları yaklaşık olarak aynı olan fakat farklı çevresel koşullara sahip Beylerhan ve Eskisaray köylerinde coğrafi çevre şartları insan hayatının şekillenmesinde önemli rol oynamaktadır. Yapılan araştırmalar bu durumu net olarak ortaya koymuş, çevresel ortamda meydana gelen değişimler köydeki sosyal, ekonomik ve kültürel hayatı etkilemiş, bu etkileşim de eğitim faaliyetleri üzerinde belirleyici olmuştur.

Araştırma sahasını oluşturan köylerin 2006 yılı nüfuslarına bakıldığında Beylerhan köyü ile Eskisaray köyü arasında önemli bir nüfus farkının olduğu görülmektedir. Nüfus sonuçlarına göre Eskisaray köyü Beylerhan köyünden % 33 daha kalabalıktır. Fakat bu fark 2009 yılında %18’lere kadar gerilemiştir. Bu değişimin en önemli nedeni göçtür. Eskisaray köyünde yaşanan ekonomik zorluklar ve sosyo-ekonomik değişim, göç olgusunun sürekli olarak gündemde kalmasına sebep olmuştur. Bu sorunların hâlâ devam etmesi ve yapılan mülakatlar göçün devam edeceği konusunda ipuçları vermektedir. Göçler, her iki köydeki eğitim faaliyetlerini

de olumsuz etkilemiştir. Şehre göç eden çocuklar okullarından kopmuş, bunlardan önemli bir kısmı da okullarına devam edememiştir. Ayrıca, babası köyde bulunmayan çocukların eğitimlerine yeteri kadar önem verilmemiş, özellikle de erkek çocukları babalarından kalan boşluğu doldurmaya çalışmışlardır.

Her iki köyde de temel geçim kaynağı tarım ve hayvancılıktır. Bu sektörlerde yaşanan değişim, köylerin hayat standardını doğrudan doğruya etkilemektedir. Her iki köyde de en önemli sorun tarımsal su problemidir. Tarım arazilerinin sadece % 40'ının sulanabildiği Beylerhan köyünde, bu sorun daha bariz olarak yaşanmaktadır. Diğer taraftan Karabol çayının, Uşak tarafından kullanılması Eskisaray köyünde de su problemine yol açmıştır. Tarım ve hayvancılık maliyetlerinin sürekli artması, elde edilen gelirin aile bireylerinin ihtiyaçlarını yeteri kadar karşılayamaması ve pazarlama imkânlarındaki zorluklar söz konusu yerleşmelerdeki hayat standartlarını düşürmektedir. Ailesini daha iyi geçindirmek için kent merkezinde kendine iş arayanların karşısına eğitimsizlik sorunu çıkmakta, iyi bir iş için gerekli olan eğitimi almamış bireyler, maaşı az ve iş garantisi olmayan yerlerde çalışmak zorunda kalmaktadırlar. Eğitim düzeyindeki düşüklük, üreticilerin yeni tarımsal üretim tekniklerine duyarsız kalmasına ve tarımsal gelişmeleri takip edememesine de neden olmaktadır. Bu durum tarımsal verimliliği ve karlılığı olumsuz etkilemektedir.

Coğrafi çevre şartları köylerin yerleşim biçimlerini ve mesken şekillerini etkisi altına almıştır. Köylerdeki geleneksel eski tip meskenler, çevreden temin edilen malzemelerle inşa edilmiştir. Köylerdeki sosyo-ekonomik gelişmeler, mesken şekillerinde de değişmeye neden olmuş, özellikle de kent merkezine ve önemli ulaşım yollarına yakın olan Beylerhan köyünde bu değişim daha açık olarak görülmektedir. Eskisaray köyünün göç vermesi, kent merkezine ve önemli yollara olan uzaklığı ile ekonomik koşulları yeni meskenlerin inşasını zorlaştırmıştır. Yeni mesken yapımına ekonomik gücü yetmeyen aileler, meskenlerine yeni eklentiler inşa etmiş ya da tadilat yaparak yaşam alanlarında yenilik yapmaya çalışmışlardır.

Ulaşım koşulları Beylerhan ve Eskisaray köylerinin gelişiminde önemli bir rol oynamıştır. Kent merkezine daha yakın ve ulaşımı kolay olan Beylerhan köyü, sosyokültürel değişimden daha kolay etkilenmiştir. Aradaki mesafenin fazla,

ulaşımın Beylerhan köyüne nazaran daha zor şartlarla sağlandığı Eskisaray köyü ise her türlü gelişmeden daha geç faydalanabilmiş ve meydana gelen değişimlere uyum sağlamakta zorluk çekmiştir. Ulaşım koşulları, eğitim hayatının şekillenmesinde önemli rol oynamıştır. Özellikle de temel eğitimin beş yıl olduğu dönemlerde, ilkokulu bitiren öğrencilerin ortaokula devam edebilmesi zorlaşmıştır. Bu bakımdan Beylerhan köyünün sahip olduğu imkânlar daima Eskisaray köyünden fazla olmuştur. Taşınmalı eğitime geçişle birlikte bu fark azalır gibi olmuşsa da liseye devam etmek isteyen öğrenciler servis sorunları ile karşılaşmıştır. Bu durum köylerdeki halkın eğitim seviyelerine de yansımıştır. Nitekim çevresel faktörlerin olumlu etkisine sahip Beylerhan köyünde okuryazar oranı, Eskisaray köyüne göre daha fazladır. Okuryazar olmayanların oranlarında ise yine Beylerhan düşük yüzdesi ile Eskisaray köyüne göre olumlu bir göstergeye sahiptir.

Beylerhan ve Eskisaray köylerinin gelişim özellikleri birbirinden farklılık göstermektedir. Yol, elektrik, içme suyu, telefon gibi alt yapı hizmetlerine, ilk olarak kent merkezine yakın ve coğrafi çevre şartları daha olumlu olan Beylerhan köyü kavuşmuştur. Sağlık ve çevre açısından son derece önemli olan kanalizasyon hizmeti ise her iki köye de yakın dönemde ulaştırılmamıştır.

Her iki köyde yapılan gözlem, anket ve mülâkatlar, çocukların eğitilmesinde aileye düşen rolün ne kadar önemli olduğunu kanıtlamıştır. Eğitim düzeyi köye oranla yüksek olan, köy dışındaki yaşam hakkında bilgiye sahip ve eğitimin önemini kavramış aileler, çocuklarının eğitimine daha fazla önem vermekte, okul ile etkileşim içinde çalışmaktadırlar. Ama bu şekilde hareket eden aile sayısının azlığı, köylerdeki eğitim seviyesinin düşük olmasının en önemli nedeni olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ailelerin sosyo-ekonomik yapısında meydana gelen değişimler ve eğitim düzeyindeki artış, köylerdeki aile yapısını etkilemiştir. Köylerde geleneksel geniş aile tipi yaşam tarzı, yerini çekirdek ailelere bırakmaya başlamıştır. Buna bağlı olarak, kararların baba tarafından alındığı ataerkil yapıda değişimler olmuş, aileyi ilgilendiren kararlar bireylerin ortak katılımıyla alınmaya başlamıştır. Kadının toplumdaki yeri ve öneminde de eskiye oranla büyük değişim meydana gelmiş, bu değişimde eğitimin rolü çok büyük olmuştur.

Ailelerin geçim kaynakları ve ekonomik seviyesi de Beylerhan ve Eskisaray köylerindeki eğitim durumunu yakından etkilemiştir. Ayrıca köylerin geçim kaynakları sonuçlarına bakıldığında Eskisaray köyünde tarım ve hayvancılık daha ağırlıktadır. Diğer taraftan sanayinin etkisi altına giren Beylerhan köyünde ise özellikle hayvancılık daha aşağı seviyelerde görülmektedir.

Sonuç olarak tüm kriterler göz önünde bulundurulduğu zaman Beylerhan köyü çevresel faktörlerin etkisiyle hızlı bir gelişime sahiptir. Eskisaray köyü ise bir çok alanda gerileme göstermiştir. Bu sonuç birçok faktörün bir araya gelmesinden kaynaklanmaktadır.

Çalışmanın, istenilen yararı sağlaması ve yörenin kalkınması için iyi bir doküman olacağı beklenmekte, bu tür çalışmaların kırsal kesimdeki insanların hayat görüşleri ve eğitime olan yaklaşımları hakkında önemli bir kaynak olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

ADA, S. ve SEMRA, Ü. (1999). Öğretmenlik Mesleğine Giriş, Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi, İstanbul.

AKAR, K. (2007). Doğrudan Gelir Desteği Uygulama Sonuçları ve Uşak İli Uygulaması, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar.

ATALAY, İ. (1997). Türkiye Coğrafyası, Ege Üniversitesi Basımevi, İzmir.

BAŞOL, K. (1994). Demografi, Anadolu Matbaası, İzmir.

BİLGESEVEN, K. A. (1988). Köy Sosyolojisi, Filiz Kitabevi, İstanbul.

ÇELİK, F. (2002). “İç Göçlerin Seçkinlik Yaklaşımı İle Analizi”, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı:13.

DİNÇER, M. (1997). “Göç Doğal Kaynaklar İlişkisine Çevre Güvenliği Açısından Bir Bakış”, Toplum ve Göç Bildiriler Kitabı, DİE Yayını, Yayın No:2046, Ankara.

DOĞANAY, H. (1994). Türkiye Beşerî Coğrafyası, Gazi Büro Kitapevi, Ankara.

ERKAN, R. (2002). Kentleşme ve Sosyal Değişme, Bilimadamı Yayınları, Ankara.

GÜLAÇAR, G. (2006). Ereğli Çevresinin Coğrafi Etüdü, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

GÜNEŞ, H. H. (2009). “İktisat Tarihi Açısından Nüfus Teorileri ve Politikaları” Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:8, Sayı:28.

GÜRLER, K. ve Şimşek, 1995

HAMZAOĞLU, O. ve UMUT, Ö. (2006). Türkiye Sağlık İstatistikleri, Türk Tabipler Birliği, Ankara.

KARAKURT, M. ve Diğerleri, (2002). Uşak Tarım Master Planı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Uşak İl Tarım Müdürlüğü, Uşak.

KELEŞ, R. (1996). Kentleşme Politikası, İmge Kitabevi, Ankara.

ÖZAV, L. (2002). “Sivaslı ve Çevresinde Kır Konutları”, Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:4, Sayı:2, Afyon.

ÖZDEMİR, S. (1997). Eğitimde Örgütsel Yenileşme, Pegem Yayınları, Ankara.

ÖZKUL, T. (1995). “Sosyal Gelişme Açısından Sanayileşme-Kültür ve İktisadi Zihniyet”, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı:1.

ÖZTEK, Z. (1996). “Birinci Basamak Sağlık Hizmetlerinde Kalite Kavramı”, Birinci Basamak Sağlık Hizmetlerinde Toplam Kalite Yönetimi Sempozyumu, Haberal Eğitim Vakfı Yayınları, Ankara.

PHYLLIS, D. (1994). İlk Sanayi İnkılâbı,(Çev: Tefik Güran), Türk Tarih Kurumu Yayınevi, Ankara.

SARAN, N. (1984). Köylerimiz, İstanbul.

ŞAHİN, C. (2005). Hayati Doğanay, Nihat Ali Özcan, Türkiye Coğrafyası, Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, Ankara.

TOKYAY, M. (2000). Gediz Şehrinin Coğrafi Etüdü, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon.

TOROS, A. ULUSOY, M. ERGÖÇMEN, B. (2005). Ulusal Çevre Eylem Planı Nüfus ve Çevre, www.ekutup.dpt.gov.tr/cevre/eylempla/torosa.pdf, (25.10.2009)

TÜMERTEKİN, E. ve ÖZGÜÇ, N. (1987). Ulaşım Coğrafyası, İstanbul Üniversitesi Coğrafya Enstitüsü Yayınları, İstanbul.

TÜMERTEKİN, E. (1978). Beşerî Coğrafyaya Giriş, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

TÜMERTEKİN, E. (1994). Ekonomik Coğrafya, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul.

VELİOĞLU, P. (1998). Sağlık Kurumları Yönetimi, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.

YAYLA, A. “Eğitim Kavramının Etik Açısından Analizi” Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Elektronik Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt:11, Sayı:1, <http://efdergi.yyu.edu.tr> (25.10.2009)

YAZICI, H. (1987). Büklüm Dere Köyünün Coğrafi Etüdü, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.

DİĞER KAYNAKALR

Cumhuriyetin 75. Yılında Uşak İl Yıllığı, Uşak Valiliği, Uşak, 2001

Özel İhtisas Komisyonu, Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Nüfus Demografi Yapısı Göç Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ankara, 2001

KOMİSYON, Yeni Türkçe Sözlük, Papatya Yayınları, İstanbul, 2004,

TUIK, Uşak İli 2007–2008 Yılları Göç Oranları, Türkiye İstatistik Kurumu, 2008

“Beylerhan ve Eskisaray Köy Bilgileri” Uşak İl Özel İdaresi, www.usakozelidaresi.gov.tr (25.10.2009)

“Eskisaray Köyü” http://tr.wikipedia.org/wiki/Eskisaray,_U%C5%9Fak (25.10.2009)

“Hane Anketi Sonuçları” Eskisaray ve Beylerhan Köyleri, Uşak, 2009

“Muhtar Anket Bilgi Formu”, Beylerhan Köyü, Uşak, 2009

“Muhtar Anket Bilgi Formu”, Eskisaray Köyü, Uşak, 2009

“Rasat Sonuçları 1999–2009” Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü,
www.meteor.gov.tr (25.10.2009)

Uşak İl Tarım Müdürlüğü,

<http://www.usak-tarim.gov.tr/haberdetay.asp?ID=185> (25.10.2009)

Uşak İl Tarım Müdürlüğü,

<http://www.usak-tarim.gov.tr/haberdetay.asp?ID=185> (25.10.2009)

http://www.egm.gov.tr/egitim/dergi/eskisayi/41/web/diger/Doc_Dr_Ali_Riza_ABA_Y_Pinar_YAZGAN.htm (25.10.2009)

<http://www.mevzuatdergisi.com/2003/06a/02.htm> (25.10.2009)

www.ito.org.tr (25.10.2009)

www.canaktan.org. (25.10.2009)

www.usakozelidaresi.gov.tr (25.10.2009)

<http://haber.mynet.com/detay/guncel/eskisaray-koyunde-kanserojen-madde-yok/244537> (25.10.2009)

<http://www.nvi.gov.tr/Hizmetler/Nufus,Olumislemleri.html?pageindex=1>
(25.10.2009)

<http://www.nvi.gov.tr/Hizmetler/Nufus,Dogumislem.html> (25.10.2009)

EKLER

UYGULANAN ANKET FORMLARI

KÖY MUHTARI VE BİLİRKİŞİLERE SORULACAK SORULAR

Anketin Uygulanma Yeri ve Tarihi :

Köyün Eski Adı :

Köyün Yeni Adı :

ANKETİ CEVAPLAYANIN:

Adı Soyadı :

Doğum Yeri ve Yılı :

Öğrenim Durumu :

Mesleği :

KÖY HAKKINDA BİLGİLER:

1.Köyün Kuruluş Tarihi :

2.Köyün İlk Kuruluş Yeri :

3.Köyün Mahalle Sayısı :

4.Köydeki Mahallerin

Adları:.....

5.Köyün Eski Adının Anlamı :

6.Köyün Yeni Adının Anlamı :

7.Köyün Yaylası Var mı? :Evet () Hayır () Varsa

Adı:.....

8.Köyün Mezrası Var mı? : Evet () Hayır () Varsa

Adı:.....

9.Köyde Sizden Önce Yaşayanlar Hakkında Bilginiz Var mı? :

Evet () Hayır ()

10. Varsa Bu Bilgiler Nelerdir ve Bilgileri Kimlerden Öğrendiniz?:.....

KÖYÜN FİZİKİ COĞRAFYA ÖZELLİKLERİ İLE İLGİLİ SORULAR:

1. Köy Sınırları İçersinde Yer Alan Dağlık Alanların Yerel İsimleri ve Anlamları Nelerdir:

Kuzey Yönünde :

Güney Yönünde :

Doğu Yönünde :

Batı Yönünde :

2. Köyde Bulunan Akarsuların Yerel İsimleri ve Anlamları Nelerdir:.....

3. Köyün Doğal Bitki Örtüsü Nedir?:.....

4. Bu Bitkilerin Yeşerme ve Kuruma Dönemleri Ne Zamandır?:.....

5. Köyde Bulunan Su Kaynakları Kaç Tanedir?:

a) Kuyu Sayısı :

b) Çeşme Sayısı :

c) Pınar Sayısı :

d) Su Deposu Sayısı:

6. Köyde Aşağıdakilerden Hangileri Vardır? Doğal Olmayanların Yapılış Tarihleri Nedir?

a) Baraj ()

b) Gölet ()

c) Göl ()

Bunların Kullanım Amaçları Nedir?

.....

- 7.Köyde Bulunan Akarsular Yaz Aylarında Kurur mu? Evet () Hayır ()
Kuruyorlarsa Ne Zaman Kurur?.....
.....
Ne Zaman Tekrar Akmaya Başlar?.....

İKLİM BİLGİLERİ:

- 1.Köy Çevresinde En Fazla Sıcaklık.....;
- 2.En Fazla Soğuk.....Aylarında Görülür.
- 3.Don Olayları Zarar Veriyor mu? Evet () Hayır ()
- 4.Beklenmeyen Don Olayları Gerçekleşiyor mu? Evet () Hayır ()
- 5.Gerçekleşiyorsa Ne Sıklıkta?.....
- 6.Yıllık Sıcaklık Farkları Fazla mı? Evet () Hayır ()
- 7.Bu Farklar Tarımı Olumsuz Etkiliyor mu? Evet () Hayır ()
- 8.Köyde Yerel Rüzgârlar Ne Zaman ve Hangi Yönden Eser?.....
- 9.Bu Rüzgârlara Ne Ad Verilir?

Sonbahar:

Kış :

İlkbahar:

Yaz:

- 10.Hangi Yönden Esen Rüzgârlar Yağış Getirir?:
- 11.Kar Yağışları Ne Zaman Başlar.....
- 12.Ne Kadar Yerde Kalır.....
- 13.Yağan Kalın Kalınlığı Ne Kadardır?
- 14.En Fazla Yağmur Hangi Ay ve Mevsimlerde Görülür?.....
- 15.Kuraklık Hangi Aylarda Görülür?
- 16.Ekin Hasadı Zamanında Yağış Görülüyor mu? Evet () Hayır ()
- 17.Sulamaya İhtiyaç Duyuluyor mu? Evet () Hayır ()
- 18.İlkbahar ve Sonbahar Mevsimleri Belirgin Görülüyor mu? Evet () Hayır ()

BESERİ COĞRAFYA İLE İLGİLİ ANKET SORULARI:

1.Köyün Toplam Nüfusu : Erkek..... Kadın.....

Toplam:

2.Köyde Tarım ve Hayvancılıkla Uğraşmayan Aile Sayısı:

3.Köyden Şehre Göçen Aile Sayısı.....;Kişi Sayısı.....

4.Göçün Gerçekleştiği İller;

5.Köyden Yurt Dışına Göçen Aile Sayısı.....Kişi Sayısı.....

6.Köyde:

a)Nüfusa Kayıtlı Olmayan Kişi Var mı? Evet () Hayır ()

b)Birden Fazla Evli Olan Var mı? Evet () Hayır ()

c)Medeni Nikâhı Olamayan Var mı? Evet () Hayır ()

d) Varsa Sayısı:.....

7.Köyde Sağlık Ocağı Var mı?Yapılış Tarihi:

8. Varsa Sağlık Ocağında Bulunan Sağlık Görevlileri

9.Köyde Rastlanan Salgın Hastalıklar Nelerdir?

Alınan Tedbirler Nelerdir?

10. Köyde Aşı Yapılıyor mu? Evet () Hayır ()

Yapılıyorsa Kim Tarafından Hangi Aşılar.....

.....

11. Köyden Yayla veya Komlara Göç Var mı? Evet () Hayır ()

Varsa Nereye? Ne Zaman?

12. Köye Bağlı Yayla, Mezra, vb. Yerlerde Yerleşim Var mı? Varsa Nüfusu Ne Kadardır?

a) Yaylada: b) Mezrada:

c) Diğerlerinde:.....

YERLEŞME ÖZELLİKLERİ İLE İLGİLİ ANKET SORULARI:

1.Meskenler Arasındaki Uzaklık Ne Kadardır?

2.Ev İnşaatı Yapılırken Akrabalık İlişkileri Göz Önünde Bulunduruluyor mu?

Evet () Hayır ()

3.Köyde Bulunan: Kiremit Damlı Evler:

Toprak Damlı Evler : Betonarme Düz Damlılar:

4.Köyde Ev Yapımında Kullanılan Malzemeler:

a) Eski Dönemde Kullanılanlar:

.....

b) Günümüzde Kullanılan Yapı Malzemesi:

.....

c) İnşaat Malzemesinin Sağlandığı Yerler Nereleridir?

.....

6.Aşağıdaki Yapılardan Köyde Bulunanlarını İşaretleyip, Karşlarına Sayılarını Yazınız:

Bakkal () .. Kitaplık () ... Mezarlık () ..

Kahvehane () .. Cami () ... Çeşme () ..

Terzi () .. Ayakkabıcı () ... Tamirci () ..

Diğer:.....

KÖYÜN EKONOMİK COĞRAFYA ÖZELLİKLERİ:

A. Tarım:

1.Köyün Tarıma Elverişli Arazisi Ne Kadardır?

Sulana Bilir:

Kıraç :

2.Köyde Arazisi Olmayan Aile Var mı? Evet () Hayır ()

Varsa Bunların Sayısı:

3. Arazisi Olmayan Aileler Geçimlerini Nasıl Sağlamaktadırlar?

4.Köyde En Fazla Üretilen Ürünler Nelerdir?

.....

5.Köyde Yetiştirilen Meyveler Nelerdir?.....

6.Tarımda Kullanılan Araç Gereçler Nelerdir?

.....

7.Gübre Kullanıyor musunuz? Evet () Hayır () Evetse Kullanılan Gübreler Nelerdir?

.....

8. Tarımsal Kredi Kullanan Aileler Var mı? Evet () Hayır () Varsa Bunların Sayısı Nedir?

.....

.....

9. Ürünlerin Pazarlanması Nasıl Olmaktadır?

.....

10. Köyde Kurulmuş Olan Bir Kooperatif Var mı? Evet () Hayır ()

Varsa adı ve Kuruluş Amacı?.....

B. Hayvancılık:

1. Köydeki Çayır ve Meraların: Köye Uzaklığı: Yüzölçümü :

2. Köye Bağlı Yayla Varsa: a) Adı: b) Köye Uzaklığı:

c) Yüzölçümü :

3. Köyde Tavukçuluk ya da Arıcılığı Geçinmek İçin Yapan Var mı? Evet () Hayır () Varsa Kaç Aile:

4. Köyde Yayla'da Otlatma Ayında Başlar..... Ayında Biter.

5. Yaylaya Her Yıl Düzenli Çıkılır mı? Evet () Hayır ()

6. Köyünüzdeki Hayvan Sayısı Tahmini Olarak Ne Kadardır?

Büyük Baş :

Küçük Baş :

Kümes Hayvanı:

7.Hayvan Otlamada Kullanılan Arazi Yeterli midir? Evet () Hayır () Değilse
Alınan ya da Alınması Gereken Tedbirler Nelerdir?

.....

8.Köyde Yaygın Olarak Hayvan Hatalığı Görülür mü? Evet () Hayır ()
Görülüyorsa Alınan Tedbirler Nelerdir?

.....

9.Kışın Hayvanlar Ne Tür Yiyeceklerle Beslenmektedir?

.....

10. Bir Hayvandan Alınan Süt Miktarı Yaklaşık Ne Kadardır?

İnek:..... Koyun: Keçi:

Manda:

11. Köyde Islah Edilmiş Hayvan Türleri Var mı? Evet () Hayır ()

Varsa Bunlar Nelerdir?

.....

.....

12.Tarım ve Hayvancılıktaki Verim Düşüklüğünün Sebepleri Sizce Nedir?

.....

.....

13. Elde Ettiğiniz Hayvansal Ürünler Nelerdir?

Bunları Nasıl Değerlendiriyorsunuz?

14. Köyde Bulunan Hayvan Irkları Nelerdir?

İnek:

Boğa:

Koyun:

Keçi:

15. Yük Taşımacılığında Hayvan Kullanılır mı? Evet () Hayır ()
Kullanılıyorsa Ne Kullanılıyor?

16. Modern Besihaneler Var mı? Evet () Hayır ()

Varsa Kaç Tane?

C. El Sanatlar:

1.Köyde Yapılan El Sanatı Var mı? Evet () Hayır () Varsa Bunlar Nelerdir? .

.....
.....

2.Geçimini El Sanatıyla Sağlayan Aile Var mı? Evet () Hayır ()

Varsa Kaç Aile?.....

3.El Sanatı Öğretmek İçin Herhangi Bir Kurs Açıldı mı? Evet () Hayır ()

Açıldıysa Bu Kurs Nerede Kim Tarafından Verilmiştir?

.....

D. Ulaşım, Ticaret, Turizm:

1.Ulaşımı Ne İle Sağlıyorsunuz?

2.Köyde Bir Posta Ofisi Var mı? Evet () Hayır () Varsa Ne Zaman
Açılmıştır?

3.Aşağıda Bulunan İletişim Olanaklarından Köyde Bulunanları Hangileridir?

Sabit Telefon () Türkcell () Vodafone () Avea ()

ADSL İnternet Erişimi ()

4. Köyden Dışarıya Satılan Ürünler Nelerdir?

.....

5. Köyün Dışarıdan Aldığı Ürünler Nelerdir?

.....

6.Köyde Geçimini Ticaretten Sağlayan Kaç Kişi Var?

7.Köyde Bulunan Ticarethaneler Nelerdir?

.....

.....

8.Köyde ya da Köy Yakınlarında Tarihi Eser Var mı? Evet () Hayır ()

Varsa Bunlar Nelerdir?

.....

.....

.....

KÖYDE YAŞAM:

1. Isınma İçin Kullandığınız Yakacaklar Nelerdir? Ve Bu Yakacakları Nereden Temin Etmektesiniz?

.....

.....

2.Köyde İçme Suyu Nasıl Sağlanmaktadır?

.....

3. Köyde Eğlence Yerleri Var mı? Evet () Hayır ()

Varsa Bunlar Nelerdir?
.....

4.Köyde Belli Zamanlarda Düzenlenen Eğlenceler Var mı? Evet () Hayır ()

Varsa Bunlar Nelerdir?

KÖYÜN SORUNLARI VE BEKLENTİLER:

HANE REİSİNE SORULACAK SORULAR

Anketin Uygulanma Yeri ve Tarihi :

Köyün Eski Adı :

Köyün Yeni Adı :

ANKETİ CEVAPLAYANIN:

Adı Soyadı :

Doğum Yeri ve Yılı :

Öğrenim Durumu :

Mesleği :

Hane İçersindeki Konumu :

A) Nüfus Özellikleri

1.Aileniz Kaç Kişiden Oluşmaktadır? Erkek: Kadın:

Toplam:

2.Aile Bireylerinin Yaşları:

Baba: Büyük Baba: Erkek Çocuklar Kız Çocukları:

Anne: Büyük Anne: 1: 1:

2: 2:
 3: 3:
 4: 4:
 5: 5:

Diğer:

.....

3.Evli Oğlunuz Var mı? Evet () Hayır () Varsa Sizinle mi
 Oturuyor? Evet () Hayır ()

Varsa Sizinle Oturan Oğlunuzun ve Gelininizin Yaşları Oğlunuzun Yaşı:

.....

Gelininizin Yaşı

4.Ailede Herhangi Bir Karar Alınırken Asıl Söz Sahibi Olan Kimdir?
Anne ve Çocukların da Fikri Alınır mı? Evet () Hayır ()

Neden:.....

.....

5.Eşiniz Akrabanız mı? Evet () Hayır () Akrabanızsa Akrabalık Derecesi Nedir?

.....

6.Akraba Evliliğine Karşı mısınız? Evet () Hayır () Karşıysanız Bunun Sebebi
 Nedir?

.....

7.Kaç Yaşında Evlendiniz? Yaşadığınız Köyde Yıllar İçerisinde Evlilik
 Yaşında Bir Değişme Oldu mu? Evet () Hayır () Olduysa Bunun Sebebi Nedir?

.....

8.Köye Dışardan mı Geldiniz? Evet () Hayır () Geldiyseniz Ne Zaman Geldiniz?
 Dışarıdan Geldiyseniz Neden Burayı Tercih Ettiniz?

.....

 9. Ailenizde Köyden Dışarı Göç eden Var mı? Evet () Hayır () Varsa Kimler
 Nereye, Ne zaman ?

.....

 Bu Göçlerin Sebepleri

Nelerdir?.....

10. Son Beş Yıl İçinde Ailenizden Ölen Var mı? Evet () Hayır () Varsa Yaşı ve
 Ölüm

Sebebi?.....

.....
 11. Ailenizde Devamlı Bir Hastalığı Olan Var mı? Evet () Hayır () Varsa
 Hastalığı?

.....
 12. Hasta Olduğunuz Zaman Ne

Yapıyorsunuz?.....

13. Sizce Nüfus Planlaması Gerekli midir? Evet () Hayır ()

Neden:.....

.....
 14. Ailedeki Bireylerin Eğitim Durumu: Kız Çocuklar Erkek Çocuklar

Baba : 1. 1.

Anne : 2. 2.

Büyük Baba : 3. 3.

Büyük Anne : 4. 4.

5. 5.

15. Tahsil Görmediyseniz ya da Tahsiliniz Yarıda Kaldıysa Bunun Sebebi
 Nedir?

Tahsilinize Devam Etmek İster miydiniz? Evet () Hayır () Neden?

.....

16. Çocuğunuzun Yüksek Öğrenim Görmesini İster misiniz? Evet () Hayır ()

Neden?

.....

17. Ailenizden Üniversite Eğitimi Almış Olan ya da Almakta Olan Var mı? Evet ()

Hayır () Varsa Bölümü

Nedir?.....

18. Kız Çocuklarının Okumasına Karşı mısınız? Evet () Hayır ()

Neden?:.....

.....

19. Eğitim Sizce Gerçekten Gerekli mi? Evet () Hayır ()

Neden?:.....

.....

B) Yerleşme Özellikleri

1. Evinizin Yapılış Tarihi?:..... Oda Sayısı?:.....

2. Çocukların Ayrı Odası Var mı? Evet () Hayır () Yoksa Çocukların Ders Çalışması İçin Ayrı Bir Oda Ayırıyor musunuz? Evet () Hayır ()

3. Evinizde Aşağıdakilerden Hangileri Var?

Tuvalet: () Banyo : () Mutfak: ()

Kiler : () Balkon: () Salon : ()

4. Evinizin Aşağıdaki Eklentilerden Hangileri Bulunmaktadır?

Tezeklik: () Samanlık: () Yemlik : () Odunluk: ()

Ahır : () Kümes : () Damüstü : () Depo : ()

5. Evinizin Çatısı Ne İle Örtülüdür?

.....

6. Bina İnşaatında Kullanılan Malzeme Nedir?

.....

7. Evinizin Kuruluş Yüzölçümü Ne Kadardır? Eklentilerle Birlikte

Yüzölçümü Ne Kadardır?

8. İnşaat İçin Kullanılan Malzemeyi Nereden Temin Ettiniz?

.....

.....
 9.Evin Tuvaleti Nerededir?Tuvaletin Akıntısı Nereye Gitmektedir?

10.Evinizde Çeşme Suyu Var mı? Evet () Hayır () Yoksa Suyu Nasıl Temin Ediyorsunuz?

11.Yakacak Olarak Ne Kullanıyorsunuz?Yıllık Ortalama Ne Kadar?

12.Evinizde Son 10 Yılda Bir Değişiklik Yaptınız mı? Evet () Hayır () Yaptıysanız Bu Değişiklikler Nelerdir?

C) Ailenin Ekonomik Yapısı ile İlgili Sorular:

a) Tarım:

1.Kaç Dönüm Tarlanız Var? Sulanabilir : Kıraç :
 Toplam:.....

2.Ortakçı ya da Kiracı Usulü Tarlanız Var mı? Evet () Hayır ()

3.Toprağınız Yoksa Geçiminizi Nasıl Sağlıyorsunuz?

4.Topraklarınızı Satın mı Aldınız Yoksa Miras mı Kaldı?.....

5.Tarlalarınıza Ektiğiniz Ürünler

Nelerdir?

6.Meyve Ağacınız Var mı? Evet () Hayır () Varsa Kaç Ağaç?

7.Gübre Kullanıyor musunuz? Evet () Hayır () Ne Tür Gübre?

8.Ekime Ne Zaman Başlıyorsunuz? Hasat Ne Zaman?

9.Sulamada Güçlük Çekiyor musunuz? Evet () Hayır () Çekiyorsanız Bu Sorunu Nasıl Çözüyorsunuz?

.....
.....

10.Ürünlerinizi Satışını Nasıl Yapıyorsunuz?

.....

11.Ürünleriniz Tarlada Zarar Görüyor mu? Evet () Hayır () Zararlılara Karşı Ne Gibi Tedbirler Alıyorsunuz?

12.Dönüşümlü Ekim Uyguluyor musunuz? Evet () Hayır ()

13.Arazilerinizi Nadasa Bırakıyor musunuz? Evet ()

Hayır () Neden?

14.Bir Yılda Tarımdan Ne Kadar Kazanıyorsunuz?

Tarım Konusunda Her Hangi Bir Eğitim Aldınız mı? Evet () Hayır () Aldıysanız Nereden? Aldığımız Bu Eğitimin Size Faydası Oldu mu?

Evet () Hayır ()

b)Hayvancılık

1.Şahsınıza Ait Çayır ya da Meranız Var mı? Evet () Hayır ()

Köyünüze Ait Kaç Mera Var?:.....

2.Aşağıdaki Hayvanlarda Sahip Olduğunuz Var mı? Evet () Hayır () Varsa

Sayıları Ne Kadar? Öküz (....) İnek (....) Manda (....) At

(....) Katır (....) Keçi (....) Koyun (....)

Kümes Hayvanı (....)

3.Hayvanlarınızı Kışın Ne İle

Besliyorsunuz?

4.Hastalıktan Ölen Hayvanınız Var mı? Evet () Hayır () Varsa Hangi

Hastalıklar Görülmektedir?

.....
.....

5.Hayvancılıktan Geliriniz Ne Kadar?

6.Hayvancılık Konusunda Her Hangi Bir eğitim Aldınız mı? Evet () Hayır ()
Aldıysanız

Nereden?

Aldığınız Bu Eğitimin Size Faydası Oldu mu? Evet () Hayır ()

c) Köyde El Sanatları ve Diğer Ekonomik Faaliyetler:

1.Evinizde Yapılan El Sanatı Var mı? Evet () Hayır () Varsa Hangi El
Sanatını Kim Yapıyor?

.....
.....

2.Yapılıyorsa Bu El Sanatını Nasıl Öğrendiniz?

.....
.....

3.Bu İşten Bir Gelir Kazanıyor musunuz? Evet () Hayır () Kazanıyorsanız Ne
Kadar?

4.Tarım ve Hayvancılık Dışındaki Geçim Kaynaklarınız
nelerdir?.....

D) Ulaşım, Ticaret ve Turizm:

1.Şehre Günlük Servisiniz Var mı? Evet () Hayır () Varsa Günde Kaç sefer?

2.Şahsınıza Ait Arabanız Var mı? Evet () Hayır ()

3.Şehre Ayda Kaç Kere Gidip Geliyorsunuz?

.....

4.Şehre Götürüp Sattıklarınız Nelerdir?

.....

5.Şehirden Daha Çok Neler Alıyorsunuz?

.....

6.Köyünüzden Göç Etmeyi Düşünüyor musunuz? Evet () Hayır ()

Evetse Neden?

.....

Nereye?

.....

E) Köyde Hayat ve Sosyal Yaşam:

1.Kışlık Olarak Hazırladığınız Yiyecekler Nelerdir?

.....

2.Kendiniz Kışlık ve Yazlık Giyecekler Hazırlıyor musunuz? Evet () Hayır ()
Evetse Bunlar Nelerdir?

4.Yıllık Geliriniz Ne Kadardır?Yeterli Oluyor mu? Evet () Hayır ()
)

5.Yıllık Gideriniz Ne Kadardır?

6.Geleneklerinize Bağlı mısınız? Evet () Hayır ()

Neden?

7.Köyünüzdeki Düğünleriniz Ortalama Ne Kadara Mal Oluyor?

8.Düğün Ne Kadar Sürüyor?

9.Evinizde Elektrikli Ev Aletlerinden Hangileri Var?

.....

.....

10.Evinizde Emeklilik, Gazilik, Yaşlılık Maaşı Alanlar Var mı? Evet () Hayır ()

Varsa Kim ya da Kimler?

.....

11. Evinizde Maaş Karşılığı Bir Kamu Kuruluşunda Çalışan Var mı?

Evet () Hayır () Varsa Nerede Çalışıyor?

.....

12. Evinizde İçki ya da Sigara Kullanan Var mı?

Evet () Hayır () Varsa Kim Ne Kullanıyor? Bunun Aile Bütçesine Etkisi
Nedir?

.....

.....

